

Poština plaćana
v gotovini

Oddajna pošta
Domžale

Kres

November 11 1937

»KRES«, GLASILO SLOVENSКИH FANTOV, GLASILO ZVEZE FANTOV-SKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — Izhaja 1. vsakega meseca. — Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje, p. Domžale). — Urejuje Ivan Martelanc, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje, p. Domžale. — ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19/I. — UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje, p. Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730. — NAROČNINA: letno Din 20, pod skup. ovitkom Din 18.

VSEBINA:

ČLANKI: Janez: Tam na levi so grobovi, tam spiš ti... — Ivan Čampa: Od reke Rinže tja do brega Kolpe... — M. S.: Ptuj, 19. septembra 1937. — Ivo Kermavner: Tekme ZFO na celjskem taboru. — Kušar Tone: Zakaj smo taki. — Janez Tominec: Študent piše slovenskim fantom, IV. pismo. — PESMI: Janez Tominec: Naša pesem. — Jože Dular: V krčmi, Megleno jutro, Pozna jesen. — Jože Cukale: Vrnitev, Tam onstran. — POVESTI: Peter Križman: Otožna jesen. — Joža Vovk: Velika pravda. — MED SLOVENSКИMI FANTI: Dol. Logatec. — Naklo. — NA OVITKU: Bratje v širnem svetu.

Bratje v širnem svetu

Smrt v službi ideala.

Leta 1933 se je v Južni Afriki smrtno ponesrečil švicarski letalec Hans Marti, bivši oficir v švicarski armadi, ki pa si je pozneje izbral poklic misijonskega letalca in je odšel v Južno Afriko. Dvignil se je 3. junija z letališča v East-Londonu v Južni Afriki, da bi izvrševal dolžnosti, ki mu jih je nalagal poklic misijonskega letalca. Toda usojeno mu je bilo, da je poletel v smrt. Apostolski prefekt, msgr. Demont mu je napisal v spomin lepo posmrtnico, v kateri poudarja zlasti dve odlični potezi v značaju Hansa Martija; njegovo apostolsko gorečnost v službi misijonskega ideala in njegovo globoko vernost.

»V prejšnjih letih,« tako piše apostolski prefekt, »je bil gospod Marti oficir v švicarski armadi, pozneje športni letalec in lastnik cvetoče trgovine. Toda hotel je posvetiti svoje življenje višjim idealom. Zapustil je vse, da bi poslej žrtvoval svoj čas, moči, delo in naposled tudi življenje v misijonski službi, ne da bi zato zahteval zase kako plačilo, ampak vse le zaradi Boga in zveličanja bližnjega. Ko se ves potrt in v skrbih sprašujem, zakaj ga nam je Previdnost odvzela, ko je bil tako tesno povezan z nami in našim delom, da se

moramo bati, da brez njega ne bomo kos svojih nalogi, se mi zdi, da mi s svojim resnim in ljubeznivim glasom odgovarja: »Ali naj vaše medle človeške oči preiskujejo pota Gospodova? Ali ni treba na tem svetu vse, kar je dobrega in velikega, odkupiti z žrtvijo, ko je vendar moral božji Misijonar tudi za največje delo na tem svetu, odrešenje sveta, plačati ceno svojega predragocenega življenja. Brez strahu! Tako smrt sem si vedno želel: dati svoje življenje za Boga in duše. Moja smrt bo misijonskemu letalstvu mnogo koristila. Kaj naj si boljšega želim?«

Misijonska gorečnost, to je ena izmed odlik, ki so krasile dušo tega junaka v službi misijonskega ideala. Hans Marti pa ni bil samo vnet misijonski letalec, ampak tudi mož globokega verskega prepričanja, poln prave ljubezni do Boga in do bližnjega.

»Nikoli ni odletel na misijonski polet,« tako piše še nadalje o njem msgr. Demont, »ne da bi me bil prej na kolenih prosil za blagoslov. Nikoli ni pričel dneva brez obhajila. Če smo morali zgodaj zjutraj odleteti, je bil g. Marti prej ponoči pri maši; če smo se opoldne vrnili, je ostal z menoj vred tešč, da je mogel še prejeti obhajilo. Iz njegove globoke pobož-

NAŠA PESEM

Janez Tominec.

Pod težkimi črnimi krili ječimo.
Luči ni, da bi se spoznali,
opor ni, da bi se vzravnali;
globlje in globlje drsimo.
Brat, sestra! Zasul nas bo plaz!
Hrešče se lomi v temeljih svet,
vsak dan je lok bolj napet;
razrušil bo nas, razklal bo nas!
Plaz drsi. Kje imamo roke,
da ga zadržimo?
V dimu smo, oči nas skele,
v omami stojimo.

Kot ptice nas z zanjke love,
na odprtih poljih leže pasti,
za nas prelivajo kri...
Gori, svet gori!
Na vzhodu in zahodu meči blišče,
mlada telesa krvave;
vidim jo, grozo iz oči.

Mi smo v sredi. Imamo dovolj moči,
da se bomo pognali, razbili krog,
da bomo odvrgli zanjke z nog,
se vzravnali in šli?
Šli naprej in oteli luč,
šli in poiskali ključ,
ki so ga vzeli rdeči tatjé
nam, mladini iščoči,
v temi begajoči,
da smo še komaj ljudje?

Iz morja se je pognal val,
ob skale je tresčil in se razlil...
Niso se zamajale,
trdno kot prej so ostale;
le očistil jih je in izmil.
In vihar je planil na nje.
Kakor sveder v les
se je skušal zariti v nje.
Zaman je bil divji ples!
Skale stoje nad morjem zbesnelim.
Trdna zgradba stoji,
kremen se raziskri
pod udarci kopit;
a se ne razleti!

In mi?
Čutimo pezo današnjih dni.
Vse bije ob nas!
O zbesneli čas
zaman, zaman,
ne noč, naš je dan!
Ne rdeča, bela zarja budi
v naših dušah pomlad.
Zdaj cveto,
zdaj rasto,
v njih klije sad.
Bratje, sestre! Mi verujemo,
mi kljubujemo;
ne bo nas zadavil rdeči obroč.
V nas je volja, v nas je moč;
naj tišči, naj žge,
okrepi nas, nas ne stre!

Tam na levi so grobovi, tam spiš ti...

Janez

Se čisto majhen sem bil. Ko se je sonce spuščalo kot dozorelo jabolko za samotorske hribe, je zabobnelo za Sv. Tremi Kralji, kakor da se je razklal hrib. Ljudje so se stresli in so zbegano gledali proti zahodu. Tam je divjala vojna. Razklali so ljudjem srca, ubijali duše; mladim fantom so predrli roke in noge, odprli so jim desno stran, iztrgali drobovje in jih zagrebli v jarke. Dan za dnevom je grmelo. Iz fronte so prihajala pisma, črno obróbljena; žalost se je vselila v slovenske domove.

»Mati, zibali ste ga; radi ste ga imeli. Nikdar več se ne bo vrnil!«

»Oče, gospodarja ste videli v njem, skrbnega in varčnega. Dobil je svojo zemljo. Negibno gospodari ob Piavi!«

»Dekle, novila si mu šopek, robček si mu vzela, da bo zal tvoj fant, ko se vrne.«
— Dehte tvoje vrtnice...!

Zajokalo je v kraških borih, zelena cipresa se je sklonila nad njegov grob. Za-

stonj so čakale tvoje stezice; ledene vrtnice mu je zarisala smrt v obraz.

Dvajset let že poje kraška burja okoli njihovih grobov: »Oj Doberdob...!«

Dvajset let hodi izmučeno materino srce na božjo pot. Solze so se posušile, spomin pa je bridek in rane nezaceljene. Na steni visi njegova slika. Ves mlad je in poln življenja. Takrat je bil v devetnajstem letu. Iztrgali so ga iz te sobe, mu oblekli vojaško suknjo. In ko je šel, je vriskal in jokal; godba mu je igrala, da mu ni bila pretežka pot v smrt.

Sveče bodo gorele na grobovih. S cvetjem jih bodo okrasile roke in pobožna srca bodo molila ob svojih dragih.

— Vam fantje, ne bo prinesel nihče sveče na grob, nihče se ne bo sklonil nad Vas, le kraška burja bo pela žalostinke kakor jih poje že dvajset let. — Vendar ne boste pozabljeni! za nas ste prelivali kri, za nas ste legli v prezgodnji grob! Mesto z vrtnicami in svečami Vas bomo slavili z molitvijo!

Od reke Rinže tja do brega Kolpe...

Nekaj misli o kočevskem vprašanju. — Ivan Čampa.

1. Naš véliki greh.

Četrta božja zapoved, ki pravi, da spoštuj očeta in mater, je vse bolj važna kot bi se zdelo na prvi pogled; tako važna je celó, da se je Bogu zdelo primerno, uvrstiti jo med svoje zapovedi takoj za onimi tremi, ki narekujejo dolžnosti do njega samega. Ta člen dekaloga namreč ne odreja samo obveznosti, ki jih imamo do svojih staršev in starši do nas, temveč ureja tudi življenje posameznih narodov in držav na ta način, nalaga posamezniku pokorščino do oblasti, ki je namestnica božja na zemlji, in kajpak tudi pravičnost v ponašanju le-té do svojih podložnikov, obenem pa vsakomur naroča, da ljubi svoj lastni narod, kar ni najmanj važno. Veliki pomen in namen te zapovedi je ozačil Bog tudi s tem, da ji je dodal še pristavek, ki ga nima nobena druga, namreč »da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.«

S tem pristavkom je Bog meril predvsem na drugi pomen te postave. To je

častna in za vse večne čase veljavna božja beseda, s katero je Bog tistemu narodu, ki bo imel take člane, da se bodo zavedali svoje narodnosti in se svoje ravnanje usmerjali tako, da bo narodu v korist, zagotovil dolgotrajen obstanek in blagodejen procvit. Nasprotno pa nam zgodovina kaže, kako grozno je božje maščevanje nad narodom, ki samega sebe ne spoštuje, ali se celo sramuje svoje majhnosti in nepomembnosti: vse take narode je Bog vrigel za podlago tujčevi peti, ali pa jih je sploh izbrisal s površja zemlje.

In če je bil kdaj v zgodovini kakšen narod, ki je smrtno grešil proti četrti božji zapovedi in celó ponovno grešil, je to slovenski narod. Sram je človeka zapisati kaj takega, toda potrebno je, zato da se bomo zavedali, kako strašna je naša krivda in kako veliko je božje usmiljenje nad nami, da nas ni že zdavnaj ugonobilo. Morda danes ta dan ni naroda na zemlji, ki bi tako malo dal sam nase kot ravno slovenski narod in ki bi ga bilo pred tuj-

cem sram priznati, kakšnega pokolenja je. — Ni treba navajati dokazov za to trditev; odprite oči in napnite ušesa, pa se boste v največjem mestu in v najbolj skriti gorski vasi prepričali o tem.

In spričo vsega tega ti pride kdo, ki ne more razumeti, kako se je moglo zgoditi, da je slovenska posest segala nekdanj od Donave do Trsta, od Taljamenta v beneški ravnini do Blatnega jezera, danes pa se je ta silni obroč tako zožil in se še vedno oži, da nas že tesni za vratom... Veste, zakaj vse to? Zato ker smo zanič, ker nimamo za troho vere sami vase in ker še dan danes ne maramo priznati, da je vsak sam svoje sreče kovač.

V svoji slepoti smo si ustvarili krivo vero v neko zlo usodo, ki nas tepe in ugonablja, jokamo za brati, ki se izgublja na Koroškem, zgražamo se nad trpljenjem sestri na Primorskem in Goriškem, včasih se morda še kar tako mimogrede, kot za spremembo, a vendar v smrtnem krču, vprašamo polni zanosa: »Hej Slovenci, kje so naše meje...?«, potem pa spet pademo v topo brezupnost in gremo pri vsem tem celo tako daleč, da pozabljamo na našo največjo rak-rano, ki je postala prava narodna sramota in ki je tako nevarna, da sredi Slovenije grozi raznaroditi skoraj deset tisoč naših ljudi.

Slovenci, vsaj tukaj se spametujmo in spreglejmo svoje grehe! Ne kličimo s svojo malomarnostjo božjega prokletstva nase in ne poskušajmo na najbolj občutljivem mestu svojega narodnega telesa samomora!

2. Za kaj gre.

Nekje na Dolenjskem je krpica zemlje, ki ni čisto naša, slovenska. Malo niže od Ribnice tam ob ponikalnici Rinži se začena in se razprostira na jug tja do brega Kolpe, sega na jugovzhodu deloma v Belo Krajino in se zajeda na zapadu skoraj do Čabra. To je tisti kočevsko nemški otok, o katerem marsikdo naših ljudi ne vé drugega kot to, da so ondot ogromni gozdovi, kjer kar mrgoli medvedov in volkov, ljudje pa, ki prebivajo v tej pokrajini, tako čudno govore, da jih še sam Bog ne zastopi: saj so baje nekoč prosili dežja pa se je usula kot jajca debela toča...

Malokomu pa je znano, da je na tem ozemlju, ki šteje 178 vasi, med nemške izseljence, katerih je nekako 9000 — vsaj toliko jih je ob zadnjem ljudskem štetju enaintridesetega leta navedlo nemško na-

rodnost — pomešanih tudi prav toliko Slovencev, ki so raztreseni po vsej deželi in zapisani narodni smrti. Še danes ta dan, ko živimo že 19 let v svoji državi, se namreč nemoteno vrši ondot germanizacija, t. j. potujčevanje naših ljudi. Ne moremo si drugače razlagati dejstev, ki se nam kažejo le-tod po nekaterih krajih, tako n. pr. v vasi Draga, ki leži na skrajnem zapadnem delu kočevskega ozemlja, kjer je bilo lani po podatkih, ki jih je skrbno zbral gospod župnik Hrovat, 100 Nemcev več kot pred 80 leti za časa najhujšega avstrogermanskega pritiska. Če k temu pridenemo še dejstvo, da nemški Kočevjarji izumirajo, ker so se pri njih začeli javljati znaki propadanja (degeneracija), kar se kaže zlasti v tem, da skoraj nobena prava kočevska družina ne šteje več kot dva ali tri otroke, nas mora spričo gorenjega pojava oblitni groza, kajti to se pravi, da narodna nezavednost in mlačnost, zlasti na gospodarska stiska ustvarja še dandanes iz Slovencev Nemce.

Slovenski živelj na tem ozemlju je morda prav tako tlačin in zaničevan kot naši ljudje na Primorskem in Koroškem. Tu doli so Nemci gruntarji, Slovenci pa bajtarji, če hočemo v primeri povedati po domače. Tukaj namreč manjka naših obrtnikov in podjetnikov in ves kapital se zbirava v nemških rokah. Zato je Slovenec odvisen od nemškega delodajalca, ki odloča poleg vsega drugega o delavčevi narodnosti, in mnogo je takih, ki so nujno morali zatajiti svoje slovenstvo, če niso hoteli zgubiti kruha.

Slovenski človek, ki sam prebiva sredi Nemcev in še hujših ponemčencev, je velik revež. Njega in njegove otroke do skrajnosti prezirajo in če zaide v stisko, ne dobi od nikoder pomoči; ne preostane mu drugega, kot da se izseli ali potujči ali propade. Le spomnimo se primera pokojnega župnika Kušlana iz Spodnjega loga!* In ni dolgo tega, kar je bilo slovensko posestvo, vredno svojih 60.000 dinarjev, prodano v nemške roke za borih 12.000 dinarjev.

Celo v cerkvi se mora naš človek boriti za svoje pravice: zagrizeni Nemci in nemčurji mu ne dovolijo, da bi v svojem jeziku poslušal pridigo in pel na koru pesmi.

Veliko prokletstvo za narodno stvar so tudi mešani zakoni. Radi tistega suženjskega mnenja, da je nemški jezik nepri-

* Kres 1937, št. 5.

merno bolj vzvišen kot slovenski, ki da ga govoriyo samo hlapeci in dekile, se tukaj dosledno dogaja tako: oče Nemec, mati Slovenka, družinski jezik — nemški, otroci Nemci; če je oče Slovenec in mati Nemka so posledice popolnoma iste.

Posebno in morda največjo odgovornost pri vsem tem pa ima naša politika. V prejšnjih letih se je često dogajalo, da so razni strankarski kandidati dajali Nemcem za njihove glasove najširokogrudnejše predprave in ugodnosti, slovenskega človeka pa so puščali v nemar in ga celo zatirali.

In kaj pravi na vse to naša javnost in dnevno časopisje? Molči, ljubosumno molči. Samo včasih, ko je treba bruhati v svet kako stvar, ki bi utegnila slovenstvu na Kočevskem prej škodovati kot koristiti, se ne obotavlja odpreti svojih zavornic.

Kaj pa Nemci le-tod? Ti so gospodje, ker so moralno in materialno neprimerno trdnejši od Slovencev. Poleg tega, da imajo vso boljšo zemljo v rokah, prejemajo od svojih izseljencev v Ameriki ogromne vsote denarja. Lepe dobičke jim prinaša krošnjarstvo po Avstriji in Rajhu, kamor odhajajo vsako leto čez zimo, da se poleg denarja nalezejo med svojimi brati tudi nemške samozavesti, ki jo potem kot blagodejno poživijo med svoje sorojake na Kočevskem. Kočevjarji trdno verujejo, da jim bo nekoč še Hitler gospodoval (za tega se še prav posebno ogrevajo, kar pričajo zlasti kljukasti križi po skritih kočevskih vaseh), radi tega prezirajo nadležne Slovence in so prepričani, da niso oni gostje pri nas, temveč mi pri njih.

Pa trdi rajhovski Nemci sami razvijajo med Kočevjarji ogromno propagando s knjigami, zemljevidi in podporami, ki segajo v milijone. Prav lep primer te propagande se je pokazal ob razpustu »Nemško-švabske kulturne zveze« v Kočevju, kjer je oblast zaplenila 6000 knjig obsegajočo knjižnico, v kateri so bile izljučno nemške knjige, po veliki večini propagandne in protidržavne vsebine; izjemo je delal le en francoski prevod; o kakšnem slovenskem delu seveda ni bilo govora.

Pa to še ni vse. O počitnicah prihajajo vsako leto cele trume nemških dijakov, ki do zadnje stezice in najbolj skrite vasice poznajo te kraje. Zraven pa prirejajo po vaseh cele tečaje, na katerih seznanjajo mladino s Hitlerjevimi idejami in jo tolažijo s skorajšnjo »odrešitvijo«. Depo-

vedujejo jim s knjigo in besedo, da je vsa Slovenija tja do Brežic nemško kulturno ozemlje, ki so jim ga iztrgale krivične mirovne pogodbe, a ga je treba čimprej dobiti nazaj.

In Kočevjarji srkajo te besede kot opojno vino in do zadnje pičice verujejo, da se bo vse to izpolnilo.

3. Ali — ali!

S tem smo na kratko in v grobih potezah podali sliko kočevskih razmer. Poudarjamo, da ta slika še zdaleka ni popolna — hvala Bogu, da ni, sicer bi se zdelo, da ni več rešitve —, vendar jasna dovolj, da moremo ob njej spoznati tole: na Kočevskem se bije vroč boj, boj med nemštvom in slovenstvom, boj, v katerem ne gre za nič manj kot za to, ali bodo kočevski Slovenci s tem, da bodo vzdržali in celo Nemce pretopili (asimilirali), dopovedali drugim narodom, ki od vseh strani preže na nas, da je Slovenec še zmožen življenja, ali pa se bo zgodilo obratno, da se bodo Slovenci zgubili med peščico Nemcev tam doli in tako samim sebi in vesoljnemu svetu dokazali, da smo za nič. Če se to zgodi, potem se zavedajmo, da bodo naši sovražniki podvojili borbo proti nam, ker bodo spoznali našo slabost, in vedimo, da ni več daleč čas, ko bomo izginili ne samo v pokrajinah onstran Javornika in Karavank, temveč iz svetovne zgodovine sploh.

Radi tega pa kočevsko vprašanje in njegova rešitev ni zadeva Kočevjarjev samih, temveč narodna zadeva nas vseh. Še manj pa bi smelo biti reševanje tega vprašanja izključna pravica naših politikov, ki ga dosledno rešujejo tako, da je naši stvari v kvar. To je potrebno poudariti, kajti kdor zamolčuje, odobruje in z drugimi vred za Judeževe srebrnike izdaja našo kri.

Učimo se v tem pogledu od Nemcev! Notri iz Rajha pošiljajo svoje ljudi na Kočevsko, da neprestano bodré svoje rojake, v stalnih pismenih stikih živijo z njimi in debele knjige izdajalo o svojem kočevskem narodiču in njegovem jeziku, ogromne vsote jim pošiljajo v podporo. Pa Čehov! Z mrzlično naglico ustanavljajo po narodno ogroženih krajih šole in urade, mi se pa v svoji slepoti obračamo od Kočevja in rušimo še to, kar že imamo.

Spametujmo se vendar! Če 70 milijonov Nemcev budno in poželjivo zre v ta kosček zemlje, ki je že od pamtiveka naša,

mora tudi naš ubogi milijon zastaviti vse svoje moči, da nam ga ne iztrgajo. — Imejmo vendar tole vedno pred očmi: ali je v nas res tako malo moči, da ne moremo nič proti oholim potomcem tiste uboge peščice germansko-frankovskih kaznjencev, ki jo je cesar pred 600 leti brez žená in otrók naselil tod? Ali bomo res pustili, da bodo ti ljudje premlajeni in okrepljeni z našo lastno krvjo dočakali tako rekoč v osrčju Slovenije še 700 in 1000 letnico svoje naselitve? Saj vendar niti pravi Nemci niso. Polovico slovenske krvi se pretaka po njihovih žilah!

4. Na delo!

V prvem poglavju smo rekli, da Bog posamezniku in družbi pod grehom ukazuje ljubezen do naroda in delo zanj. Spričo tega, kar smo v naslednjih dveh poglavjih izvedeli o kočevskih razmerah, ne smemo ostati kot verni kristjani in dobri Slovenci gluhi in slepi za vse te stvari, temveč moramo zavihati rokave in se vsak po svoje z vsemi močmi vreči na delo za naš narod na Kočevskem.

Vprašanje je zdaj, kako naj bi se to delo izvajalo. Marsikdo bi morda rad priskočil na pomoč, a ne zna začeti. Radi tega naj podamo nekaj smernic, po katerih naj bi se skupno delo vršilo.

Predvsem je potrebno, da podrobno seznanimo naše ljudi s kočevskimi razmerami in tako ustvarimo Kočevju prijazno javno mnenje. To bi se dalo izvesti morda takole:

Prosjetna društva naj prirejajo na deželi in predvsem v mestih predavanja o Kočevju.

Tudi Prosjetna zveza sama naj bi še letos uvrstila med svoje zimske večere izčrpno poročilo o Kočevski in njenih razmerah.

Prav tako bi morala poskrbeti za kaj podobnega radijska postaja, pa ne samo enkrat, temveč večkrat v letu; predavatelj naj bi obdelali n. pr. zgodovino kočevskih Nemcev, njihov jezik, pesmi, šege in navade, kjer bi se zlasti dalo lepo dokazati, da prav za prav nimajo nič svojega, temveč so vse prevzeli od Slovencev, potem krajevne lepote in znamenitosti kočevskega ozemlja itd. Vse to je zelo zanimivo in bi našlo hvaležnih poslušalcev.

Naši časopisi in listi pa naj se potrudijo, da bodo čim večkrat prinašali kaj zanimivega o Kočevju.

Poleg take propagande bi bilo treba nuditi kočevskim Slovincem tudi izdatno

moralno in gmotno pomoč v tej ali drugi obliki.

Predvsem naj se dela na to, da bi se drugo leto vršil v Kočevju na kar najbolj veličasten način **prosjetni tabor** za vso Dolenjsko.

Tudi posamezna društva naj na Kočevsko čim pogosteje prirejajo svoje **izlete in obiske**, da tako poznajo kraje in njihove prebivalce, kar je zlasti važno. Na ta način bi vedno znova zanašali med naše ljudi nekaj narodne zavesti in pobude.

Osnovati bi se morala širokopotezna **nabiralna akcija** po knjigarnah in pri posameznikih, ki bi nabrala kar največ knjig, katere bi potem razdelila raznim knjižnicam prosvetnih društev in šol, s čimer bi se slovenski živelj na Kočevskem izobraževal in utrjeval v narodni zavesti.

S tem bi bile te misli o kočevskem vprašanju izčrpane. Za dosego popolnega uspeha pa bi bilo potrebno čim podrobnejše delo in proučevanje. Slednjemu naj bi se posvetili predvsem **kočevski izobraženci**, ki so jim znane ondotne razmere in radi tega dobro poznajo tudi vse potrebe in napake. **Samo tem naj bi verjeli tudi odločilni faktorji.**

Za konec pa samo to-le: prav je, da skrbimo za svoje brate na Primorskem in Koroškem. Toda v prvi vrsti moramo gledati za svoje ljudi na lastnih tleh, kajti pregovor pravi, da je boljši vrabec v roki kot golob na strehi. Kaj, če se nam izmuzneta oba?

V krčmi

Jože Dular

Zunaj je zima
in sneg je pota zamel.
Pa smo se zbrali v krčmi
in godec je zgrabil godalo
ter peti začel.

Pol litra na mizi stoji
in četvero okornih nog
za ritmom razmajanih gosli
po podu drsi.

Na drogu se maje svetilka
in dim se nabira pod njo.
Godec pritiska na gosli cvileče
in kmetje zateglo pojo.

Mi pa sedimo in gledamo.
Ves svet se pred nami vrti.
Godec nam gode,
mi pojemo, tonemo...
Zaspame in trudne so naše oči.

Megleno jutro

Jože Dular

Kot ozek ribnik
reka v ovinku leži.
Ob njej so topoli
in z mokro roko
nanje siva megla tišči.

V žlebovih se mlinska kolesa
v zaspano jutro vrte.
Na bregu prašiča koljejo
in rezko cviljenje
prihaja prek vodé.

Kot mokra pajčevina
me ogrinja megla.
Nič ne razločim.
Prašič je vtihnil.
Pod jezom le voda zmolklo grgra.

Pozna jesen

Jože Dular

Zamrzla pot ob vodi drži.
Pod sivo nebo z visokega hrasta.
jata sivih vran kriči.

Na polju pastir je borovce zažgal
da z ognjem dišečim
od sebe bi mraz in sivino pregnal.

Od daleč nekje je pritipal odmev
mordá je zdajle zadnji črednik
z živino prezeblo domov prišel.

Ob bregu stojim in ločje šumi.
Nad mano v ta tihi, pozabljeni čas
poslednja jata rac leti.

Ptuj, 19. septembra 1937

M. — S.

Celjski fantovski tabor in ptujska prosvetna prireditve, to sta bili dve najsvetlejši točki v prvem letu naše nanovo oživiljene fantovske organizacije. To sta bili tudi najveličastnejši prireditvi na Slovenskem v letu Gospodovem 1937.

Med celjskim in ptujskim taborom ležijo le trije meseci, kratka, za zgodovino brezpomembna doba. Toda v teh treh mesecih se je na Slovenskem zgodilo nekaj velikega. Z mogočno silo je v tem kratkem času slovenska katoliška prosveta ponovno osvojila slovensko zemljo. Tista slovenska katoliška prosveta, ki je bila nasprotnikom našega ljudstva največji trn v peti in o kateri so sanjali, da je za vedno poteptana; tista slovenska prosveta, s katero naš narod stoji in pade, zopet zmago-slavno dviga svoje prapore nad slovensko zemljo in v njej je zbrano vse, kar je na Slovenskem resnično katoliškega in slovenskega. Lepo število veličastnih prosvetnih prireditev, na katerih so tisoči in desetisoči slovenskih mož, fantov, žen in deklet prisegli zvestobo, vdanost in boj za katoliško prosveto, leži med celjskim in ptujskim taborom, nešteto sijajnih manifestacij, ki so na zunaj mogočno spričale vso nepremagljivo, zdravo življensko silo slovenskega naroda in pokazale njegovo pravo lice.

Tudi ptujski prosvetni tabor, na katerem je desetisočglava množica slovenskega štajerskega ljudstva zarezala pomemben mejnik v kulturni zgodovini slovenskega naroda, je bil veličasten in krasen. Pomemben pa je ptujski tabor tudi zato, ker se je na njem jasno in določno izpričala zahteva slovenske prosvetne organizacije po popolni enakosti in enakopravnosti z drugimi prosvetnimi organizacijami in to prav v vseh ozirih. Ptujski tabor je bil triumf slovenskih fantov in deklet telovadcev, katerim je zopet dovoljeno svobodno udejstvovanje. Zato je razumljivo, da je bil g. minister za telesno vzgojo naroda dr. Rogič, ki je prisostvoval taboru, deležen prisrčnih in mogočnih manifestacij, ki so izzvenele v iskreni zahvali, izrečeni mu od slovenskih fantov in deklet, da jim je zagotovil enakopravnost z drugimi telesno-vzgojnimi organizacijami. Minister dr. Rogič se je mogel na lastne oči prepričati, kako potreben je bil njegov tozadevni ukrep in kakšne sile je sprostil v našem narodu.

PREDNJI VEČER PRIREDITVE

Ptujska prireditve je bila vnanja proslava blagoslovitve novega prapora tamkajšnje prosvete. Zato je imela svojski pokrajinski značaj, ki pa je našel poudar-

ka v velikem sijaju, ki so ga dali tej prireditvi odlični udeleženci in velike množice gostov, ki so prihiteli pozdravit svoje brate in sestre v obmejni in v zgodovini tolikokrat narodnostno in kulturno izpostavljeni staroslavni Ptuj.

Na ptujskem taboru se je zbralo ljudstva s ptujskega polja, iz Haloz, Slovenskih goric in druge severne ptujske okolice. Ni bilo vasi in fare v severnem in vzhodnem našem Štajerju, ki ne bi bila poslala svojega zastopnika. Pa tudi iz drugih krajev Slovenije so pohiteli naši fantje in dekleta v Ptuj. Vlak iz Ljubljane je samo iz Ljubljane peljal nad 200 udeležencev, spotoma pa je na vsaki postaji pobiral številne udeležence, tako da je privozil na Pragersko nabito poln. Prav tako je bilo tudi z vlaki iz Maribora. Na ptujskem kolodvoru so tem daljnim oostom pripravili prisrčen sprejem z godbo. Nabito poln je bil tudi vlak, ki je privozil na ptujsko postajo od nasprotni smeri iz Ormoža. Toda vlaki so pripeljali le razmeroma majhen del udeležencev. Največ jih je prišlo peš, s kolesi, vozovi, avtobusi in tovornimi avtomobili.

Na prednji večer je bila po ptujskih ulicah lepo uspela baklada, ki sta ji prisostvovala tudi ministra dr. Rogič in dr. Krek. Sprevod z baklami so poživiljale tri godbe; ustavil se je pred domom kumice novega prapora ptujskega prosvetnega društva ge. dr. Vidičeve, soproge ptujskega okrajnega načelnika, kjer je bila podoknica.

Vso noč je bil Ptuj v svečanem razpoloženju številnih ljudskih množic in odličnih gostov.

MANIFESTACIJSKI SPREVOD

Glavni prireditveni dan je pričel z lepim manifestacijskim spredom, ki je prekosil te vrste prireditve na vseh letošnjih taborih.

Sprevod se je začel premikati ob 8.30 z zbirališča pred kolodvorom, kjer je imela rediteljska četa mnogo dela, da je uredila vso ogromno množico v sprevod.

Na čelu spreveda so jezdili trije konjeniki, prvi v modri, drugi v beli, tretji v rdeči srajci, ki so tako učinkovito sestavljali zastavo, za njimi pa je jezdilo nad 30 konjenikov, deloma v narodnih nošah, ki so nosili več zastav. Za konjeniki se je zvrstilo okoli 250 kolesarjev na okrašenih kolesih. Sledila je godba iz Konjic, za katero je šla krasna skupina 25 praporov in zastav prosvetnih društev

ter fantovskih odsekov, na čelu z zastavo Prosvetne zveze iz Ljubljane. Sledil je vod z malimi harmonikarji, koj za njimi pa slikovita in pestra skupina 15 zastav in praporov. Za ptujsko godbo so korakali funkcionarji Zveze fantovskih odsekov, na čelu s predsednikom g. dr. Stanikom Žitkom, športnim referentom Ivom Kermavnerjem in predsednikom celjske podzveze prof. Mirkom Bitencem. Takoj za njimi sta se priključili dve močni četi naših fantov v krojih; bilo jih je nad 200.

Sledila je velika skupina mož, na čelu s številnimi župani štajerskih občin, za njimi pa prav tako močna skupina fantov. Zelo močna je bila skupina Haložanov s svojim praporom. Nato je šla gasilska godba, za katero so se razvrstila naša dekleta, članice dekliških odsekov, pet skupin, vsaka od njih v enotnih slikovitih krojih. Deklet v krojih je bilo okrog 300. Nato so se vrstile razne skupine in čete fantov in mož, žen in deklet. Nad 300 udeležencev je štela skupina mladcev fantovskih odsekov.

Pozabiti ne smemo treh strumnih čet vrlih gasilcev, na čelu z veržejsko godbo, ki so popolnili pestrost spreveda. Posebnost v sprevodu je bila skupina veteranov od Sv. Martina. Vmes pa so zopet korakale po več sto broječe skupine mož in žen. Slednjič je bilo v sprevodu 14 voz, vsi okrašeni s cvetjem, zelenjem in pisanimi trakovi. Za vozovi pa se je zgrnila nepregledna množica ljudstva.

Sprevod je od kolodvora med gostim špalirjem krenil proti Ptuj, kjer je defilirao mimo okrašenega balkona ptujskega magistrata, na katerem so bili minister dr. Rogič z vsem spremstvom, minister dr. Krek in drugi odličniki. Množica v sprevodu je ministrom in narodnim voditeljem navdušeno vzklikala.

Sprevod se je nato zlil na prostorni Tyršev trg za proštjsko cerkvijo. Ta prostor je kakor nalašč za velika zborovanja in ga zlepa ne najdemo takega v Sloveniji. Na obširni terasi za cerkvijo je bil postavljen oltar, nad njim pa velik križ, na trgu samem pa je bil na desni strani postavljen velik oder za pevce.

Ves trg je bil kot valujoče morje ljudstva, ki se je zbralo k glavni prireditvi, ki se je pravkar imela pričeti.

SVEČANA SLUŽBA BOŽJA

Veličasten molk je legel na trg, ko je pristopil k oltarju prevz. škof lavantinski dr. Ivan Jožef Tomažič ob asistenci ptuj-

skega prošta Greifa in prof. Kolariča. Le z mahanjem robev je množica pozdravljala svojega vladiko. Pred pričetkom sv. maše je škof dr. Tomažič blagoslovil novi krasni prapor ptujskega prosvetnega društva s Slomškovo sliko. Pri tej priložnosti je imel kratek nagovor o pomenu novega prapora minoritski gvardijan p. **Mirko Godina**.

Nato se je pričela sv. maša, med katero je ob spremstvu ptujske mestne godbe dovršeno pel 300 pevcev in pevk močni zbor pod vodstvom ptujskega organista g. Frasa.

Po evangeliju je imel škof dr. Tomažič na množico kratek cerkveni govor. Začel je s pomenljivo oporoko nadškofa Jegliča v Celju in na njo navezal programatične misli o katoliški prosveti. Poudaril je, kako je ravno Jegličeva oporoka sprostil plaz prosvetnih organizacij čez slovensko zemljo. Nato je govoril o pomenu novega prapora ptujskega prosvetnega društva, katerega bistven del sta Slomškova slika in Marijina soha. Ta prapor je v vrsti nešteti drugih simbol, pod katerim se krščanske organizacije v Sloveniji bore za svobodo prepričanja in za samobitnost krščanskega življenja in dela. Zastave prosvetnih društev predstavljajo prepričanje in dolžnost. Vladika je globoko razčlenil ta dva važna pojma. Govor škofa dr. Tomažiča, ki je govoril preprosto, toda iz srca, je globoko ganil množico.

VELIKO LJUDSKO ZBOROVANJE

Takoj po maši se je pričelo zborovanje, ki ga je začel predsednik pripravljalnega odbora prof. Alič, ki je uvodoma prebral vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Pevci so s spremljevanjem godbe zapeli državno himno. Nato je prof. Alič

prečital vdanostno brzojavko pokrovitelju Prosvetne zveze kraljeviču Andreju, dalje knezu-namestniku Pavlu, katerima je množica prav tako navdušeno vzklikala. Med viharnim odobravanjem množice je nadalje prečital brzojavko, s katero notranji minister dr. Korošec pozdravlja tabor in mu želi uspehov. Tudi dr. Korošču je bila odposlana pozdravna brzojavka, prav tako banu dr. Natlačenu.

V izbranih besedah je predsedujoči nato pozdravil oba navzočna ministra, katera je množica pozdravila. Viharnega pozdrava je bil deležen škof dr. Tomažič. Prof. Alič je nato pozdravil še zastopnika bana okrajnega načelnika dr. Vidica, celjskega župana Mihelčiča, ptujskega župana dr. Remca, bivšega ministra Vesenjaka in druge odlične zastopnike in ljudske voditelje.

Burno pozdravljen je nato stopil pred mikrofona minister dr. Miha Krek v našem društvenem kroju in govoril.

»V svojem imenu in v imenu javnosti od srca čestitam ptujskemu prosvetnemu društvu k blagoslovitvi zastave. Kamen do kamna palača, fant do fanta vojska, dekleta do dekleta nada in bodočnost, zastava do zastave naš ponos. Celje in Ptuj, dva mejnika, dva slovenska simbola. Pred tremi meseci smo napolnili celjske ulice tisti, o katerih se je 5 let zatrjevalo, da jih nikjer več ni, in v treh mesecih je val obnovljene ljudske prosvete prišel v sleherno vas naše domovine. Danes v Ptuj zaključujemo trimesečno obnovitveno delo vstajenja naše prosvete.«

Minister dr. Krek je nato posegel v zgodovino in govoril o Celju in Ptuj, o mestih, ki sta bili središči ponemčevanja med Slovenci ter nato nadaljeval: Danes zaključujemo v Ptuj prvo uvodno

Ptujski tabor: Ministra dr. Krek in dr. Rogič v spremstvu odličnih zastopnikov med slavnostnim zborovanjem.

etapo naše obnovitve prosvetnih organizacij. Pomen tega narodnega prosvetnega prebujenja je velik. Narod je z nami, narod nas hoče, narod smo mi.

Kot Slovenci smo rojeni, iz te kože ne moremo, tudi če bi hoteli. Slovenstvo je naša preteklost, za slovenstvo je že tekla naša kri in slovenstvo tvori narodno bit naše kulture. Iz teh slovenskih tal poganja naš nacionalizem, ki je naše trdno prepričanje. Če ne bi bili Slovenci, bi ne mogli biti Jugoslovani, in nasprotno, dokler bomo ostali Slovenci, samo toliko časa bomo pravi Jugoslovani. Kdor hoče odkrhniti en del naše kulture ali narodne biti, nas hoče napraviti invalide jugoslovanske narodne misli. »Od Jegliča do Slomška« se glasi naš program. Jeglič nam je dal svojo oporoko, Slomšek pa je bil tisti, ki je prvi začel s prosvetnim delom in je rešil severno slovensko zemljo za nas in za Jugoslavijo.

Današnji tabor pa ima še poseben pomen, ker mu prisostvuje vrhovni predstavnik državne uprave za telesno vzgojo. Zato je primerno, da danes povdarimo naš namen, ki ga hočemo doseči s telesno vzgojo. Mi hočemo, da bi bila mladina zdrava in krepka in da bi sistematična telesna izurjenost rodila novo močno življenje, ki bo v korist naši slovenski skupnosti, naši državni skupnosti in naši vojski.

Minister dr. Krek je nato s povzdignjenim glasom nadaljeval: V naši državi ni

Nekaj slik s ptujskega tabora: Načelnik Aračič govori slovenskim fantom med telovadnim nastopom. — Minister dr. Rogič veselo odzdravlja množici. — Minister dr. Krek med govorom na dopoldanskem zborovanju. — Škof dr. Tomažič blagoslavlja novi prapor.

zakona, ki bi telesno-vzgojne organizacije delil med privilegirane in nepriviligirane. Nobena telesno vzgojna organizacija ne sme imeti večjih pravic, kakor jih imamo mi. Mi hočemo zato kraljeviču Andreju, ministru dr. Rogiču in vsej naši domovini pokazati, kako prav so storili, ko so nam omogočili, da zopet svobodno delamo. Mi odklanjamo vsako surovost in zahtevamo zase kakor za druge športne organizacije gentlemanstvo v plemeniti tekmi za izpopolnitev telesne vzgoje. Mi imamo pred očmi narodno korist. V okvirju gentlemanškega stališča smo tudi odločeni brezobzirno braniti našo posest in odklanjati vsakogar, ki bi nas hotel podcenjevati. Naša zveza fantovskih odsekov je po par mesecih dela tako dovršena organizacija, kakor je ni v naši banovini, tako da nam gre v vsakem oziru prvo mesto. Tako zaključujemo ta pregled in si dobro utisnimo ta obraz, da bomo vselej tako živeli in delali kakor hoče Bog in domovina.

Ministra dr. Kreka je pri vsakem stavku prekinila množica z burnimi vzkliki. Na koncu njegovega govora pa se je utrgal pravi plaz navdušenja.

Navdušenja množice je bil deležen tudi minister dr. Rogič, ki je moral pred mikrofona in spregovoriti nekoliko besedi. Izjavil je: »Dragi bratje in sestre, mladina, dragi Slovenci in Slovenke. Najsrčneje se vam zahvaljujem za ta krasni sprejem. Čutim, da sem tu med svojimi, čutim se med mladino, o kateri mi vsi hočemo, da bodi solidni temelj naše narodne bodočnosti. Pozdravljam vsak mladinski telesno vzgojni pokret, ker smatram, da telesno dobro vzgojena mladina bolje prenese tudi duhovno borbo. Naše geslo je: Z mladino za narod in državo! Verujem, da bo slovenska mladina izpolnila dolžnost do svoje rodne grude in do širše domovine Jugoslavije. Bog živi!«

V navdušenju so fantje zapeli našo himno.

Nato je govoril še dr. Hohnjec, ki je imel programatičen govor o slovenski katoliški prosveti. Zlasti je poudaril zahtevo po enakopravnosti in enakosti slovenske katoliške prosvetne organizacije z drugimi organizacijami.

Z navdušenim petjem himne »Povsod Boga« se je zaključil popoldanski tabor. Fantje in dekleta so po zborovanju odšli h glavni skušnji, množica pa se je začela razhajati.

POPOLDANSKA TELOVADNA PRIREDITEV

Telovadni nastop, ki je bil napovedan za tretjo uro popoldne, je ogrožalo vreme. Toda kljub dežju se je zbrala na telovadišču večtisočglava množica. Prišla sta tudi oba ministra v spremstvu odličnih zastopnikov uradov in oblastev.

Telovadni spored se je zvršil v najlepšem redu in v veliko zadovoljstvo občinstva in vodstva prireditve. Med telovadbo je zbrane fante in dekleta nagovoril načelnik ministrstva za telesno vzgojo Aradič, ki je naši organizaciji čestital za krasne uspehe, ki jih je dosegla v sorazmerno kratkem času ter telovadce in telovadke navduševal, naj še nadalje vztrajamo v telesnovzgojnem delu, ki nudi jamstvo za zdravje in moč vsega našega naroda.

Lepo prireditev je zaključil predsednik Zveze dr. Stanko Žitko s tehtnim programskim govorom, ki je na vseh zapustil najgloblji vtis.

*

Ptuj nam bo s svojim letošnjim taborom ostal vse dni v spominu ter bo kot mejnik v razvojni rasti naše lepe, krepke organizacije.

Vrnitev

Jože Cukale

Ste videli kje Jezusa?

Ubog popotnik iščem ga,
star in utrujen od poti,
kam pelje strma me stezá?

V noč se srebro je utrnilo
od svetle zvezde polnoči,
v srce popotnika prišlo
je naglo z vso močjo.

Še teden dni, še teden dni
hoda preko puščave;
na pesku so stopinje
otročkih drobnih nog,
aj, in vse naokrog
je zrak dišeč ko lilija —
gotovo tod hodila je
presveta noga Jezusa ...

Že dolgo, od mladih let
se nisva videla;
kako me neki sprejme zdaj,
me še spoznal bo kot nekdanj?

Tekme ZFO na celjskem taboru

Ivo Kermavner

(Konec.)

Orodne tekme za prvenstvo posameznikov:

Vrstni red	Ime	Odsek	Točke
1.	Varšek Ivo, Ljubljana		44.50
2.	Petrič Ivan, Vrhnika		36.25
3.	Legan Jože, Jesenice		35.75
4.	Turšič Karol, Borovnica		29.—
5.	Hren Jakob, Vrhnika		23.50
6.	Zupančič Jože, Sv. Jurij ob T.		17.50

Mešani mnogoboj (orodje in l. atl.) za prvenstvo posameznikov

Vrstni red	Ime	Odsek	Točke
1.	Legan Jože, Jesenice		48.75
2.	Varšek Ivo, Ljubljana		47.—
3.	Zupančič Jože, Sv. Jur. ob T.		17.50

Tekme v odbojki

Vrstni red	Odsek	Točke
1.	D. Marija v Polju	
2.	A. F. O. Ljubljana	
3.	Sv. Jakob, Ljubljana.	

Tekme v lahki atletiki

A. ČLANI

1. Tek na 100 m.

1.	Pavlič Ivo, odsek Šiška	11.7 sek.
2.	Potokar R., odsek Celje	12.4 sek.
3.	Šef Fr., odsek A. F. O.	12.5 sek.
4.	Praper Cv. odsek Ptuj,	13.4 sek.

2. Tek na 200 m.

1.	Pavlič Ivo, odsek Šiška	24.4 sek.
2.	Vidic, odsek Maribor	25.3 sek.
3.	Potokar, odsek Celje	25.7 sek.

3. Tek na 400 m

1.	Žerak Eng., odsek Maribor	57,3 sek.
2.	Košir Danilo, odsek Maribor II.	58, sek.
3.	Hladnik Fr., odsek Tržič	1,03 min.

4. Tek na 800 m

1.	Žerak Engl., odsek Maribor	2,11 min.
2.	Kos Vinko, odsek Novo m.	2,12,5 min.
3.	Štrucelj, odsek Maribor	2,16,9 min.
4.	Cedilnik, odsek št. Vid n. Lj.	2,17,2 min.

5. Tek na 1500 m

1.	Košir, od. Lj. - Sv. Jakob 4	20,3/5 min.
2.	Kos Vinko, odsek Novo m. 4	39,4/5 min.
3.	Štrucelj Fr., odsek Maribor	4,44 min.
4.	Končan K., odsek Celje	4,45 min.

6. Tek na 5000 m

1.	Grmovšek št., odsek Maribor	17 : 30 min.
2.	Končan Karl, odsek Celje	17 : 36,3/5 min.
3.	Hoš Franjo, odsek Maribor	18,20 min.

7. Tek na 10.000 m

1.	Štrucelj Fr., odsek Maribor	42,1,2/5 min.
2.	Končan Karl, odsek Celje	42,7,3/5 min.

8. Skok v višino z zaletom

1.	Smerdelj Viktor, od. Maribor II.	170 cm
2.	Kokalj Viktor, od. Maribor II.	160 cm
3.	Jeglič Franc, od. Ljub. Sv. Peter	160 cm

4.	Boštjančič J., od. Lj. Sv. Jakob	150 cm
5.	Dobnik Franc, odsek Celje	145 cm
6.	Praper Cvetko, odsek Ptuj	145 cm

9. Skok v daljavo z zaletom

1.	Šef Fr., Akad. f. od. Ljubljana	623 cm
2.	Pavlič Ivo, od. Ljub. - Šiška	600 cm
3.	Smerdelj V., odsek Maribor II.	565 cm
4.	Novak Fr., odsek Maribor II.	537 cm
5.	Praper Cvetko odsek Ptuj	510 cm
6.	Dobnik Franc, odsek Celje	500 cm
7.	Gunčer Franc, odsek Ptuj	490 cm
8.	Boštjančič J., od. Lj. Sv. Jakob	480 cm
9.	Jare Lado, odsek Lj. Sv. Jakob	470 cm

10. Skok s palico

1.	Smerdelj V., odsek Maribor II.	300 cm
2.	Kokol V., odsek Maribor II.	280 cm
3.	Šef Franc, odsek A. F. O.	240 cm
4.	Rihter Stane odsek Domžale	240 cm
5.	Gunčer Franc, odsek Ptuj	220 cm

11. Troskok

1.	Šef Franc, odsek A. F. O.	12.12 m
2.	Novak Franc, odsek Maribor II.	11.40 m
3.	Praper Cvetko, odsek Ptuj	11.27 m
4.	Gunčer Franc, odsek Ptuj	10.82 m

12. Krogla

1.	Jeglič, odsek Ljub. Sv. Peter	12.41 m
2.	Vidic, odsek Maribor II.	11.37 m
3.	Smerdel. odsek Maribor II.	10.57 m

13. Disk

1.	Jeglič Fr., odsek Lj. Sv. Peter	35.35 m
2.	Smerdel, odsek Maribor II.	33.05 m
3.	Černetič, odsek Lj. Sv. Peter	32.03 m
4.	Praček Ciril, odsek Jesenice	30.75 m
5.	Vidic J., odsek Maribor II.	29.56 m
6.	Dobnik Fr., odsek Celje	29.40 m
7.	Pregelj Dav., odsek Lj. Sv. Peter	29.12 m
8.	Novak Fr., odsek Maribor II.	28.90 m

14. Kladiivo

1.	Jeglič Franc, odsek Lj. Sv. Peter	37.07 m
2.	Vidic J., odsek Maribor II.	30.50 m
3.	Smerdel, odsek Maribor II.	29.10 m
4.	Dobnik, odsek Celje	21.14 m

15. Kopje

1.	Praček Ciril, odsek Jesenice	38.70 m
2.	Pregelj Dav., odsek Lj. Sv. Peter	38.37 m
3.	Šef Fr., odsek A. F. O.	37.39 m
4.	Žvan Jože, odsek Jesenice	35.96 m
5.	Gunčer, odsek Ptuj	34.17 m

B. MLADCI

1. Tek na 100 m

1.	Bonač, odsek Celje	12.3 sek.
2.	Hosner, odsek Celje	12.4 sek.
3.	Vider, odsek Ljublj.—Sv. Jakob	12.5 sek.

2. Tek na 200 m.

1.	Klinar J., odsek Koroška B.	24,4/10 sek.
2.	Bonač M., odsek Celje	26 sek.

3. Lipar Stane, odsek Lj. šiška 28,6/10 sek.
4. Bokal M., odsek Lj. Sv. Jak. 30,8/10 sek.

3. Tek na 1000 m.

1. Klinar J., odsek Koroška Bela
2. Stojnšek V., odsek Maribor II.
3. Safranko, odsek Ptuj
4. Senčur M., odsek Lj., Sv. Jakob

4. Tek na 1500 m.

1. Šoštar Avg., odsek Celje 4,44
2. Stojnšek, odsek Maribor 4,41,3
3. Končan Iv., odsek Celje 4,44
4. Berčič Jože, odsek Smartno Kranj 5,2

5. Skok v višino z zaletom

1. Bonač Marko, odsek Celje 160 cm
2. Lužnik Ivan, odsek Maribor II. 160 cm
3. Vider Mirko, odsek Ljubljana 145 cm
4. Klinar Janko, odsek Koroška B. 145 cm
5. Bokal Marjan, odsek Lj. Sv. Jak. 135 cm
6. Prestovšek Maks, odsek Petrovče 130 cm
7. Senčur Marjan, odsek Lj. Sv. Jak. 130 cm
8. Kunovar Ivan, odsek Dravlje 130 cm
9. Kočar Andrej, Smartno p. Kranju 125 cm

6. Skok v daljavo z zaletom

1. Klinar Janko, odsek Kor. Bela 604 cm
2. Bonač Marko, odsek Celje 575 cm
3. Lužnik Janko, odsek Maribor II. 519 cm
4. Vrhovec Miro, odsek St. Vid n. Lj. 474 cm
5. Godec Viktor, odsek Ljublj. šiška 474 cm
6. Bokal Marjan, odsek Lj. Sv. Jak. 454 cm
7. Vider Miro, odsek Lj. Sv. Jak. 450 cm
8. Safranko Franc, odsek Ptuj 450 cm
9. Lipar Stane, odsek Ljublj. šiška 434 cm
10. Kunovar Ivan, odsek Dravlje 371 cm

Skok s palico

1. Lužnik Ivan, odsek Maribor II. 260 cm
2. Godec Viktor, odsek Lj. šiška 250 cm
3. Hosner Vladimir, odsek Celje 250 cm
4. Pristovšek Maks, odsek Petrovče 230 cm
5. Klinar Anton, odsek Jesenice 230 cm
6. Jarc Lado, odsek Ljublj. Sv. Jak. 200 cm
7. Kunovar Ivan, odsek Dravlje 200 cm
8. Vider Miro, odsek Ljublj. Sv. Jak. 195 cm
9. Šinkovec Ludv., odsek L. Sv. Jak. 185 cm
10. Bokal Marjan, odsek Lj. Sv. Jak. 185 cm

8. Troskok

1. Kinar Janko, odsek Kor. Bela 12.18 m
2. Bonač Marko, odsek Celje 11.83 m
3. Lužnik Janko, odsek Maribor II. 10.80 m
4. Senčur Marjan, odsek Lj. Sv. Jak. 9.78 m
5. Bokal Marjan, odsek Lj. Sv. Jak. 9.58 m
6. Pristovšek Maks, odsek Petrovče 9.37 m
7. Privšek Maks, odsek Petrovče 8.78 m

9. Kroгла

1. Klinar Janko, odsek Kor. Bela 13.44 m
2. Hosner, odsek Celje 12.03 m
3. Lužnik, odsek Maribor II. 11.96 m
4. Vider, odsek Ljublj. Sv. Jakob 10.31 m
5. Godec, odsek Ljubljana šiška 7.39 m
6. Bokal Marjan, odsek Lj., Sv. Jak. 6.39 m

10. Disk

1. Lužnik, odsek Maribor II. 37.19 m
2. Klinar, odsek Jesenice 32.82 m
3. Hosner, odsek Celje 31.80 m
4. Lipar Marjan, odsek Lj., šiška 23.76 m
5. Bokal Marjan, odsek L., Sv. Jak. 19.55 m
6. Pribovšek, odsek Petrovče 19.18 m

11. Kopje

1. Klinar, odsek Koroška Bela 45.48 m
2. Lužnik, odsek Maribor II. 39.02 m
3. Hosner, odsek Celje 37.02 m
4. Janc, odsek Celje 36.26 m
5. Jarc, odsek Ljublj., Sv. Jakob 31.74 m
6. Pristovšek, odsek Petrovče 31.16 m

Tekmovalci so dobili naslednja darila:

Darilo notranjega ministra dr. Antona Korošca je prejel brat Varšek Ivan iz Ljubljane za prvenstvo na orodju. Darilo ministra dr. Mihe Kreka je prejela vrsta z Jesenic za prvenstvo v srednjem oddelku. Darilo bana dr. Marka Natlačena je prejela vrsta iz Device Marije v Polju za zmago v odbojki. Darilo ljubljanskega župana dr. Jure Adlešiča je prejela vrsta iz Vodice za prvenstvo v nižjem oddelku. Darilo mariborskega župana dr. Alojzija Juvana je prejel brat Legan Jože iz Jesenic za prvenstvo v telovadbi in lahki atletiki. Darilo celjskega župana Mihelčiča pa je prejela celjska vrsta za zmago v štafetnem teku.

Tam onstran

Jože Cukale

Verne duše, blagor vam,
svet za vas je mrtev;
narod bratov jaz poznam,
ki je živa žrtev.

V časih sikne smrtni strel,
brat zapre oko,
narod bi mu rad zapel
še nagrobnico.

Toda sredi dravskih rož
le od želj obdan,
tiho spava pevec-mož,
tiho spava sam.

Soava. Narod le ne spi,
kakor mislijo,
le s priprtimi očmi
poje budnico.

O le pevaj, narod moj,
onstran Karavank —
Tiho da ne sliši kdo:
»Bliža se naš dan.«

Otožna jesen

Peter Križman

France Skala ni niti utegnil, da bi se bil poslovil od svojih tovarišev, s katerimi se je skupaj vozil domov. Skočil je z vlakom in se ni več ozrl nazaj. Briga zdaj njega vse skupaj! — samo da je doma. Kar so mu dale trudne noge, je hitel. Spomnil se je, da je iz bolnice na postajo silno težko šel. Vse ga je bolelo in čutil je tedaj breme, kakor da nosi na ramah strojnico. Zdaj so mu vse bolečine prešle, kakor da jih je pregnalo samo to dejstvo, da je spet po poldrugem letu doma, daleč proč od fronte, vojašnic, jarkov, pušk, strojnic, lazaretov, ljudi z divjimi obrazi in smrdečih mrtvecev. Štirinajst dni bolezenskega dopusta, štirinajst dni doma pri ženi, pri otrocih — štirinajst dni! — bolj bi vriskal kakor takrat, ko so odhajali s pesmijo, z vriski, s harmoniko in s težkim srcem. O, kaj vse se je med tem zgodilo! Fronta, glad, uši, strel v ramo, bolnišnica in še marsikaj. Vse mu je priskutno, v dno duše se mu studijo vsi ljudje, ki jih je med tem srečal, vsi od najvišjega generala do zadnjega bolničarja. Pljuval bi nanje. Saj je vse tako zverinsko, nečloveško — še psov tako ne pobijajo... Doma joka žena, stradajo otroci in zemlja vpije po človeku, da bi jo oral, da bi sejal. On pa maršira dan za dnem, strelja v zrak in pobija uši, spet maršira brez cilja in nazadnje dobi kroglo v ramo. Da ni nosil s seboj največjega zaklada — drobne kapljice upanja, da se bo nemara nekoč vendarle zdrav vrnil domov, bi si bil že desetkrat sam pognal kroglo v svoje lastno telo in bolj bi meril kakor neznan »sovražnik.«

Tako je France Skala v jeseni prišel s fronte zaradi strela v desno ramo na štirinajstdnevni dopust. Kroglo so mu izkopali iz mesa in tri tedne je ležal v poljski bolnišnici. Zdravniki so ugotovili, da je vsa zadeva bila resna in nevarna, vendar pa bo ostala brez posledic. Komisija mu je odredila samo štirinajstdnevni dopust, nikakor ga pa ni hotela črtati kot stalno nesposobnega. Komandant mu je celo — kakor tudi mnogim drugim — pripel na bluzo odlikovanje. Da jim to odlikovanje poklanja sam presvetli cesar, je govoril komandant in jih pri tem bodril za novo hrabrost, vztrajnost in vdanost presvetlemu cesarju. Čim je komisi-

ja odšla, je France Skala »visoko odlikovanje« strgal z bluze, ga vtaknil v žep in ga o pravi priliki nekam zalučil...

Ko je prišel domov, je bila žena Minka tako vesela, da je jokala. »Nikar ne jokaj, če ne bom moral spet nazaj...« jo je tolažil. Tudi otroci so jokali; bili so še majhni, komaj eden je šele pošteno hlačal. Bali so se ga; seveda, niso ga več poznali, povrh je bil pa še tako nenavado čudno oblečen. Mati jim je seveda veliko pripovedovala o njem, marsikdaj so že videli vojake, a vojak je slej ko prej zanje vendarle ostal nevaren strah. Šele ko je France zmetal raz sebe ušive vojaške cape in se spet po domače oblekel, so mu otroci postali zaupni in niti najmlajši ni zavekal, ko ga je vzel v naročje in ga malo popestoval. Pa tudi France sam je šele v tem trenutku začutil, da je res vsega prost in da je res daleč proč od vse tiste svinjarije.

France Skala je bil drugi dan na dopustu. Deževalo je in pust dan je visel nad vasjo. France je moral pripovedovati ljudem, kako je na fronti. Dobre volje je sčasoma postal in govoril, da so se ženske kar križale. Nekaj mož in fantov je bilo tudi na dopustu, a bilo jih je malo. Tudi ti so pripovedovali svoje. O dezertstvu so nekateri vedeli mnogo povedati, češ da bi se nemara obneslo, a France na kaj takega ni hotel misliti.

Popoldne sta z Minko šla čez polje. Saj njunega polja ni bilo bogve koliko, toliko pa le, da sta redila kravo in da je mogel pozimi zaklati par prešičkov in da je nekajkrat v mlin peljal. Zdaj je jesen ležala nad poljem, bilo je mrtvo, kakor od ploh zabito in uležano. Samo pol njive je Minka sama okopala in si pridelala toliko, da se bo z otroki nekako prebila čez zimo. Vse drugo je bilo pa kakor pusta praha. Ali naj France zdaj na jesen orje? Kdaj bo zrelo? O svetem Jakobu komaj in — kdo bo pa takrat pospravil? Seveda bo zoral, bo že kje živino dobil, v štirinajstih dneh lahko poseje za celo vas. Spomladi bo pa pač, kakor bo moglo biti. Nemara bo France dobil strel še v drugo ramo, novo »odlikovanje« in novih štirinajst dni dopusta...? Minki to govorjenje ni bilo všeč, tako še v šali ni treba govoriti, je pripomnila. Potem je

Minka šla domov, France se je pa namenil, da bo stopil še na hrib in pogledal, kaj je z njegovo frato. France je namreč koparil, kmetom je kupal naspól. Nekaj dni, preden je bil poklican, se je lotil Lovretove frate. No, potem je pustil vse skupaj. Lovrè pa tudi ni sam delal naprej, ker so tudi njega nekaj dni za Francetom poklicali in je padel že pri prvih spopadih.

Lovretovo frato je preraslo robidovje in visoka praprotna je rjavela nad njo. Drva so bila plesniva, skoraj že sprhnela, komaj še za rabo. France je premetaval polena. V rami ga je še vedno bolelo. »Naj vse skupaj zgnije in gre k vragu, saj tako moram pustiti. Bogve, če bom še kdaj kupal, najbrže ne...« je mislil sam pri sebi. Če bi ga rama ne bolela, bi vsaj drva skupaj spravil in jih okril, počakala bi. Tako pa...

*

Zvečer so Francetovi nažgali luč in večerjali. Krompirja je skuhala Minka in Lovreška ji je dala kislega mleka. Vrata so zaklenili. France se sicer ni ničesar bal, a Minka se je navadno z otroci zaklepala, kajti vseh sort ljudje se klatijo po svetu, roparji, uhajači, postopači in človek v svoji hiši ni več varen.

Mali Francek je bil najbolj zgovoren. Z očetom sta se pogodila, da mu bo oče drugi dan iz polena naredil bajonet in puško, vse kakor je imel sam. Pravil je, da bo šel nad tistega, ki je očeta ustrelil v ramo.

»Z vami bom šel in mi ga boste pokazali. V obe rami ga bom,« je drobil. France se je smejal, Minka pa je odkimavala z glavo. Mali pobič je ob očetovem pripovedovanju res postal ves navdušen, samo o tem je pripovedoval, kako se bo vojskoval.

Potem je nenadoma pokljukalo na vrata. Zaslišali so se koraki, človek je stopal po pesku in trenutek za tem je potrkal na okno.

»France Skala, ali ste doma?«

Šestim je zastala sapa, otroci so se pritnili k materi, France in Minka sta se plaho spogledala, Francek je pozabil na puško in na tistega, ki je očeta ustrelil v ramo. Kdo prihaja zdaj na noč?

»Doma,« je zamrmral France in se okrenil k oknu.

»Ali bi prišli za trenutek ven?«

»Kdo pa je?«

»Pavel Schneider,« je bil kratek odgovor.

»Orožniki, za božjo voljo...« zastoče že na in žlica ji pade iz rok. France Skala je prebledel, kakor da se je spomnil zločina, čeprav je imel pred Bogom in pred vsem svetom čisto vest. Dvignil se je počasi in omahujoče stopil k vratom. Le kaj mu hočejo orožniki in zdaj na noč? Res je stal pri vratih stražmojster Pavel Schneider in nekoliko vstran ob zidu še en orožnik, ki ga pa ni poznal.

»Vi ste France Skala?« je nekako uradno vprašal stražmojster in stopil bliže, kakor da hoče z njim govoriti čisto na samem in povsem zaupno.

»France Skala sem, saj me poznate.«

»Na dopustu?«

»Da, v levo ramo sem bil ranjen. Bolezenski dopust.«

»Drugače zdravi?«

»Bo že za silo.«

»Tako se odpravite, da boste šli na stražo!«

»Na kakšno stražo?«

»Na postaji.«

»Ne morem. Bolezenski dopust imam.«

»V imenu zakona. Morate!«

France Skala stiska zobe in v mraku se mu zasvetita očesi. Kakor da ne more vsega doumeti. Doma na dopustu, na bolezenskem dopustu, — pa naj gre na stražo! Stražmojster mu ukazuje kakor podčastnik rekrutu. Ha! France mu gleda naravnost v uradne, zapovedujoče oči, v duši pa se mu zbudi spet nekaj neskončno grenkega, sovražnega, vsa tista gnusoba s fronte vstaja pred njim. Dopust! Uh, stražmojstru bi brco dal in mu pokazal pot kot psu. Še teh krvavo priborjenih štirinajst dni mu ne privoščijo miru. Ali ti, ki mu sedaj ukazujejo, sploh vedo, kaj je straža?

»Kaj neki je spet na postaji, da hočete straže?«

»Nimate pravice vpraševati. Pa vam iz dobre volje povem. Aprovizacija je prišla. Jutri jo bodo delili, tako je naročil župan.«

»Pa ravno pome ste prišli, kakor da sem jaz edini še ostal? Gospoda okoli postaje je kajpak vsa na fronti, haha... Ne grem!!«

»Pazite!«

»Kdo mi ukazuje?«

»Vojska je in veste, kaj se lahko zgodi z vami.«

»Pa zakaj ravno jaz?«

»Jaz sem uradna oseba. Ne vem, zakaj ravno vi. Moram izvršiti županovo naročilo.«

France Skala se je s kletvijo vrnil v hišo. Mora, saj drugače ne gre. Vedi Bog,

če ga jutri ne obesijo zaradi upornosti! Županovo maslo! Aproxizacija! Kdo jo bo dobil? On? Še prgišča fižola mu ne bodo privoščili. Tisti bodo dobili, ki so župana volili. Še tisti ne! Bo že vse tako naredil gospod župan, da bo aproxizacija prišla v roke najpotrebnejših. Tak bi bil morebiti on prvi! Zapustil se revež ne bo...

Začel si je spet nadevati uniformo. Ženi je povedal, kam pojde in da ne ve, kdaj se bo vrnil. Potem ni ničesar več spregovoril, le gledal je jezno in zbledel. Minka mu je ponujala, naj še večerja, saj je komaj začel. Ni mu bilo do večerje.

Vzel je puško. Zaškripala so vrata in se spet zaprla. Koraki treh so zašumeli po pesku in se zgubili na vas. Potem je bilo vse tiho zunaj, tudi v hiši nekaj časa ni nihče spregovoril.

Mali Francek je bil v skrbeh in je začel jokati:

»Zdaj na ata ne bo več nazaj. Kdo mi bo pa puško naredil?«

»Saj bo prišel. Ko boš zjutraj spet vstal, bo že doma, saj ni nikamor šel.«

»Pa ga lahko spet tisti ustrelil...«

»Kdo ga bo ustrelil?«

»I no; tisti, ki ga je v ramo ustrelil.«

»Ne boj se, otrok moj, nihče ga ne bo.«

Na postaji je vse omrtvelo. Že pred uro je šel zadnji redni vlak. En sam uradnik je dremal na klopi. France ga je videl v svitu brleče in nizko privite svetiljke na mizi. Šla sta mimo gore do skladišča in še naprej ob dolgi vrsti voz, praznih in polnih, celih in na pol razbitih, vseh vrst. France je imel občutek, kakor da ni več doma, ampak se vozi v Galicijo in na mali postaji stika za vodo. Vse je tiho, samo njuni koraki drsajo po pesku in po odpadlem listju, čevljevčasih zadene ob tračnico, da trdo zavzveni.

Obstala sta šele na gornjem koncu postaje, tam nekje pod kostanji, kjer je France v temi razločil velik kup nekakšnih zabojev. Vedi Bog, kaj je v njih! Aproxizacija!

»Tukajle,« je šepnil Schneider.

France Skala ni niti zagodel. Z očmi je iskal po temi, da bi nekam sedel, če že mora noč prebiti na tej preklicani straži. Vso noč ne bo stal kakor pred kasarno na cesarski straži, to bi bilo le preneumno. Bati se mu pa tudi ni treba. Koga pa? Schneiderja? Ph! Bo že kako šlo, ko bi le vse skupaj ne bilo tako obupno bedasto...

»Ob treh dobite zameno.«

»Šele...?« se začudeno zavzame Fran-

ce, čeprav je že sam računal s stražo do dne. O, saj ga ne bodo nikoli več spazili. Skril se jim bo. V šupo bo šel spat, potem naj ga pa iščejo!

Stražmojster je odšel. France je gledal za njim, kmalu ga ni več videl, le korake je slišal, ki so votlo peli med praznimi vozovi, potem so zavili na desno mimo skladišča. France je začel ogledovati prostor in zaklad, ki mu je bil poverjen do treh zjutraj. Štel je zaboje. Devet. Dva večja vzdolž, na njih trije manjši počez, zadaj še štirje manjši na kupu in brez reda. Okrog pa tema, nebo brez zvezd. V bližini šumi voda in zdaj pa zdaj zašelesti list s starega kostanja. Še vetra ni nobenega, vendar je hladno. Če bi mirno sedel ali stal, bi človeka nemara še zeblo. O, France je že drugačne straže prestal: v snegu ali do kolcna v vodi, pozimi, med pokanjem, ko niti njegovo lastno življenje ni bilo varno. Prijetna družina ti zaboji, samo Bog vedi, kaj je v njih. Saj bi prižgal cigareto, a kdo ve, če ne bo z njim vred ves skupaj šlo v zrak — nemara je v zabojih municija... Kakšna municija? — to je vendar aproxizacija! Smodnika vendar ne bodo dajali ljudem, da bi ga žrli... No pa — neumni so dovolj.

France Skala je sedel na zaboj in prižgal cigareto. Da ne bo zaspan. Nepremično in topo, skoraj mrtvo je buljil predse in premišljeval o svojem imenitnem dopustu.

»V uho me pišite vsi skupaj, vse komisije, vsi dohtarji, vsi župani in še ti pitepenec — Pavel Schneider! — Da me domač človek pride opolnoči prosit, naj mu grem hišo stražit ali karkoli — grem, pa še rad! Ta kanalija ti pa pride in ukaže: Hajdi, na stražo pojdeš! No, v božjem imenu, naj bo, župan pa ni tako nedolžen pri moji straži. Toliko gosposki je že, da mu ni treba na fronto in da zna živeti na račun praznih bajt, podpor za padle in aproxizacij! Zna — to je veliko in vse. — Jutri bodo delili. Sem radoveden, kako. Če bi merico poštenja imeli, pa bi bila iz teh zabojev vsaj enkrat vsa občina sita. Tako bodo pa siti jedli, lačni bodo pa stradali naprej, kakor so do zdaj. Tudi drugi so pravili, da so na postaji aproxizacijo stražili, dobil pa ni nihče pergišča moke.

Tako je premišljeval France Skala, sedeč na zaboju. Že tretja cigareta mu je dogorevala. Včasih je potegnil veter, da je zašumelo, raztrgali so se oblaki, pokazale so se motne zvezde in novi oblaki so jih zagrnili. Nemara bo dež. Odné kod je bila ura. Štel je, a ga je nekaj zmedlo.

Polnoči še ne more biti. Še v vojski ni nikoli vso noč stal na straži, na, tu pa kar do jutra.

Začelo je rositi. Dež je prav potihoma začel peti v kostanjih, da je France začel zehati. Dež, hvala Bogu, še tega je bilo treba, pa bo vse v redu. Dvignil bi se in šel nad župana, segnal bi ga ven v noč in na dež, kakor psa bi ga privezal h kostanju, da bi on stražil, potem bi pa imel aprovizacijo!

France Skala se je polagoma vsega naveličal. Še kaditi se mu ni več ljubilo. Začel je hoditi sem in tja. Tudi to mu ni

skrajšalo časa in nazadnje se je nečesa domislil. Obstal je pred zaboji in snel bajonet. Sklonil se je in ga potisnil pod zabojev pokrov. Zaskripalo je in pokrov se je dvignil za dober prst. Še malo in prostora je bilo za celo roko. Pogledal je še okrog sebe, čeprav je dobro vedel, da ni žive duše blizu. Kakor tat je čepel poleg zaboja in segel z roko.

Tipal je in pridrževal sapo. Blago? Ne, nekaj drugega bo, nekaj je zavito, to je samo vreča. Stiskal je s prsti blago in pod njim začutil nekaj drobnega. Žito...

Konec prihodnjic.

ZAKAJ SMO TAKI?

Kušar Tone

Mislim, da še nikdar ni bilo toliko zabavljanja čez duhovnike kot v današnji dobi. Kar se hudega in slabega zgodi okoli nas, vsega so oni krivi. Vsako priliko porabimo za boj proti njim in vsako poleno je dobro, da jim ga vržemo pod noge. Za svojo jezo in razžaljenje iščemo največkrat zadoščenja v umazani gonji proti duhovnikom, pa če smo tudi v srcu prepričani, da nimajo nič pri tem. To je pač nauk moderne družbe in se ga držimo, če hočemo biti tudi mi »moderni«.

Nekoč sem obiskal v bolnici starejšega prijatelja. Njegovo življenje je viselo na nitki. Zaskrbelo me je, kako je z njim v dušnem oziru. Bil je namreč versko zelo plitev, pri spovedi ni bil že precej časa; računi so nanесли, mislim, že na leta. Kako bo pa šel k spovedi, ko pa duhovnika ni mogel videti! Vprašam ga torej, če se kaj boji umreti. Odkima, da ne. Govoriti namreč ni več mogel. Pa ga še vprašam, ali je pripravljen. In mi pokima, da je. Na obrazu sem mu bral, da je res vdano pripravljen na vse, kar pride. Ko mi je potem še verodostojna oseba mojo domnevo potrdila, sem šel potolažen domov. Mislim si: če umre, bo za vedno rešen nevarnosti nesrečne smrti, če pa ozdravi, bo pa bolezen vzel vsaj za majhen opomin z neba, da ne bo mislil samo na telo, ampak tudi na dušo. — Čez nekaj dni sem ga zopet obiskal. Sedaj je že prestal krizo in tudi govoril je že lahko. Toda, komaj je bil izven nevarnosti in kakor hitro je zopet lahko migal z jezikom, je že po stari navadi udrihal čez »farje«. Čudil sem se, da se dobijo ljudje, ki o duhovniku samo takrat ne govore slabo, kadar ne morejo premikati jezika. Nekaterim je to

sploh najboljša slaščica, če imajo priliko zabavljati čez te grešnike.

Taki smo! Zakaj? — Nič ljubezni, nič časti, pa tudi nobene hvaležnosti ne poznamo do njih. Vem za primer, ko je Miklavž prinesel pri župniku revni deklici čevlje. Župnik ni prejel od njenih staršev za to dobroto niti toliko hvaležnosti, da bi bili vsaj takrat molčali. Ta je dejal: zakaj ti še nogavic ni prinesel, drugi je pa dodal: duhovnik bo kaj dal!

Taki smo posamezniki, še mnogo slabša je pa masa. Ob zadnjem štrajku tkalskega delavstva v Kranju smo se o tem lahko prepričali. Ko je bil štrajk zaduščen v prid delavstva, takrat je pa završalo kakor v panju. Vse grožnje, psovke in kletvine so šle na rovaš duhovnikov. Vsega so krivi. Oni so nas topli, izganjali, pa morili, zato udarimo po njih, pobijmo jih. Pa so se pridušali: prvi, da ne gre nikdar več v cerkev, drugi, da bo vse farje poklal, tretji je bil celo tako predrzen, da je šel v župnišče in izjavil pred župnikom, da hoče izstopiti iz katoliške Cerkve. Take neumnosti so se takrat slišale, pa samo zato, ker je policaj s pendrekom ali pa vojak s puškinim kopitom tega ali drugega prenapeteža po zadnji plati opozoril na spoštovanje zakona in avtoritete. Ali ni to nesmiselno? Nekateri so bili k temu zapeljani, drugi seveda so imeli pa pri tem določne namene.

Mislim, da naših duhovnikov ta usoda ne boli prehudo. Oni pač vedo, da je njihova pot posuta s trnjem in zelo podobna tisti, ki jo je prehodil naš prvi in najvišji Duhovnik. — Človek se le to vprašuje: Zakaj smo taki?

Velika pravda

Povest iz Hoste. — Napisal Joža Vovk.

(Konec.)

Potem je zavladal velik mir. Od Ovsiš do Češnjice, tja čez Rovte do Poljšice, vsepovsod tako velik mir kakor še nikoli. Šepetaje so se ljudje pogovarjali, glave so tiščali čisto blizu drugo do druge, če so govorili. Nihče ni čez vrt vpil, nihče čez mejo, nihče ni zavriskal zvečer in zdelo se je, kakor da so se še pri delu varovali, da ne bi kaj preveč zaropotalo. Nedeljska pridiga, pravda, Bizjak, Jur, velika pravda, priče in spet vse od začetka do konca. In Bizjak sam je obmolknil, nikjer se ni rad prikazal in gostilna je bila naslednjo nedeljo prazna. Ljudje so šepetali, da je spet prišla domov Bizjakova sestra Franca, Posavčevka — in da je menda Bizjak šel k Posavcu. Drugi so vedeli, da sta bila že v Radovljici, spet drugi, da se Bizjak še ne bo ženil, da bo Franca proč šla prihodnji teden, nekateri pa, da sta že šla k gospodu Janezu zavoljo oklicev. Bogve, kako je vse bilo, preveč so vedeli povedati. A govorili so tako tiho, skrivaj in tako skrivnostno in spet take neverjetnosti, da na vse zadnje nihče ni prav natančno vedel, kako je. Tudi Jurja je zmanjkalo in nihče ni vedel, kje naj bi se skrival. Že več dni so ga pogrešali. Res, da se kaj prida nihče ni brigal zanj, v skrbeh so pa le bili.

Pomlad je cvetela vsepovsod, polja so se zarasla, češnje so se že obletele in sadje je cvetelo. Zelenje se je pomikalo po hribih in seglo skoraj do vrha Jelovice. Sonce je spet sijalo in sredi pomladi je prišel križev teden s prošnjimi procesijami.

Dá, prava pomlad je bila in bogato letino je obetala. Le v dušah je ni bilo in zdelo se je, da vse življenje lega k počitku, da ljudje ne bodo nikoli več na glas govorili.

In v tistih dneh se je zgodil velik čudež. Gospod Janez je bil ginjen nad dobroto božjo, ki ga je obiskala in je veroval, da je čudež.

Danilo se je šele, ko je gospod Janez odpiral vrata, da bo procesijo peljal, prošnjo procesijo iz farne cerkve k češenjski družnici. Mrak je še ležal nad poljem in v drevju je visel, ko je stopil na prag in zadihal.

Pred njim je stal človek in moral je prav do njega stopiti, da ga je spoznal.

»Bizjak Lovrenc.«

Gospod Janez je obstal in se ni mogel dovolj načuditi.

»Jaz sem, gospod župnik. Prošnjo imam.«

»Kaj?«

»Ključarstvo bi spet nazaj vzela.«

Bizjak je govoril tiho, skoraj boječe, gospod Janez je pa strmel vanj in ni mogel verjeti. Kaj ga je vendar prineslo? Ključarstvo nazaj? Saj mu je vendar sam vrnil ključke in odrekel za vselej, zdaj pa — ključarstvo nazaj.

»Ne razumem te? Ključarstvo?«

»S Posavcem sva se pobotala.«

»Pobotala? Kako?«

»Vsak pol.«

»Vsak pol.«

Zdaj se je gospodu Janezu prvokrat prikazal po dolgem času na obrazu smeh, ne čisto pravi smeh, neka prijetnost in milina. Hvala Bogu, zdaj bo konec, kako dober si, Gospod, je molil na tihem. To je vendar čudež!

»In ženil se bom, gospod župnik.«

»Ženil. Prav.«

Še to. Naj se pa ženi. S Franco? Pa s Franco, tudi to je dobro.

»Pa pameten boš,« je šepnil gospod.

Zdaj je Bizjak molčal.

Vzcvetelo je lepo jutro in drevje, vse razcveteno, je metalo dolge sence po rosni travi tja do njiv. Sonce je obsijalo ovsiški zvonik, da se je svetil in rosna streha na cerkvi se je srebrno bleščala. Ljudje so tiho prihajali po poti in z bregu so se spuščali. Vsi so šli v cerkev. Vsa soseska je bila zbrana.

Potem je gospod Janez vedro stopil k oltarju, pokleknil in začel peti: »Gospod usmili se.«

»Gospod usmili se,« so odgovarjali v zboru možaki in ženske.

Gospod usmili se, Gospod usmili se...

Bizjak iz tretje klopi je vstal in stopil po križ k stranskemu oltarju.

Kristus usmili se...

Bizjak — po križ! Vsi so pogledali in skoraj je zamrla molitev. Križ vendar nosi ključar! Bizjak je pa ključarstvo vrnil. Še neba ni hotel nesti o veliki noči. Zdaj je dvignil križ. Visoko, z obema rokama, pobožno in z očmi povešenimi v tla. Kaj to pomeni?

Gospod usmili se...

Bizjak stopa po sredi cerkve. Sam, šele

potem se dvignejo možje drug za drugim. V petje udarjajo koraki, trdi, drsajoči, kameniti. Vsi obrazi so obrnjeni na križ in nihče ne more verjeti, da ga nese Bizjak. Oni Bizjak vendar, ki se tožari, ki priče podkupuje, ki se z dekle ženi, ki se je z gospodom Janezom sprl, ki je vrnil ključarstvo, ki neba ni hotel nesti o veliki noči... In zdaj stopa kakor prvi med njimi in križ nese...

Bog Oče nebeški...

Usmili se nas...

Zasvetil se je križ v soncu, zašumeli so koraki po drobnem pesku. Sonce je obsijalo razkrite glave in možje so stopali sklonjeni naprej. Spredaj Bizjak s križem.

Sveta Marija —

Sveta Mati božja —

Prosi za nas...

Dolga procesija je zavila mimo njiv po kolovozni poti. Veliki zvon je pel in brnel, klical in oznanjal vsemu svetu, do nebes je segal njegov proseči glas. Dolga vrsta moških, potem gospod Janez, za njim bele rute žensk, ki so glasno molile.

Gospod Janez je srečen in zdaj je tudi njemu vzcvetela pomlad. Poje, z mogočnim glasom poje kakor še nikoli in vse se mu lepo zdi. Rosa v travi, žito, zelenje, možje pred njim in križ spredaj, Bizjak, da, še Bizjak mu je neznansko všeč. Čudež je to, čudež. Spet jih ima vse zbrane okoli sebe, ni bila zastoj njegova beseda in zares mu je bilo hudo, da jih je tako hudo, zares hudo prijel.

Sveti Nikolaj — prosi za nas.

In gredo naprej, počasi in pobožno v dolgi vrsti skozi Laze proti Bovcu, proti Spodnji Mlaki. Tam doli pod bregom šumi Lipnica. Skozi jutro šepetajo njeni polhveni valčki tako prijetno in dobrohotno, kakor da se igrajo nekje doli za travniki. Oj Lipnica, Lipnica, tudi ti si se umirila in ne boš več trgala sveta in povzročala pravde, greha in vse kar potem pride...

Tako ljubka se je zdela Lipnica gospodu Janezu, ko je gledal iz Lazov tja doli pod cesto, kjer je tekla.

Potem so molili rožni venec. Pot z Ovsiš na Češnjico ni dolga, a litanije so prekratke.

Možje godejo očenaše in zdravemarije. Vmes se pogovarjajo. Kdo bi jim zameril, možje so?

»Kaj je pa Bizjaka pičilo, da se je nad križ spravil?«

»I, s Posavcem sta si roke podala.«

»Beži kam...« se čudijo.

»Potem je pa ključ nazaj vzel?«

»Kakopak. Ti, ali ne šanta tamle Jur?«

»Jur, Jur.«

Takrat je res prikretel po bregu Jur. Star in šantav, truden in nikogar ni pogledal, marveč je segel v žep in izvlekel rožni venec.

»Kod si hodil Jur?«

»Na Višarjah si bil?«

»Si polena nesel?«

»Sem.«

Prišli so na češenjsko polje. Sonce je stalo že precej več kot za visokega moža nad Storžičem. Trava je dehtela in žita, visoka, lepa, se niso v brezvetrju zganila in z obema je zvonilo. V znamenju je stala Žalostna Marija s sklenjenimi rokami in z dvignjenimi očmi, z belim obrazom. Ko je šel mimo gospod Janez, se je hvaležno ozrl v sveto podobo in zdelo se mu je, da ne joka in da Žalostna ni več tako žalostna, kakor je bila nekoč. Ah, pa svežega cvetja ji je nekdo prinesel! Za znamenjem leže tiste suhe rože, nad katerimi se je bil gospod Janez nekoč hudoval.

»To sem nerodna« je vzdihnila Bizjakova Franca, ko je šla mimo znamenja. »Svežega cvetja sem prinesla, ta papir pa kar tu pustila; oh, saj pravim...«

Prišli so v Češenjsko cerkev.

»Oh, kako so dobri ti moji ljudje,« je vzdihnil gospod Janez.

Vélika pravda je bila končana.

Študent piše slovenskim fantom

Janez Tominec

IV. pismo.

Dajmo, prisluhnimo zdaj nežnim glasovom, ki hite iz harfe, na katero igra Stvarnik. Prisluhnili bomo tisti večno lepi pesmi, ki se kakor medica razširja po travnikih in poljih, po ozkih razorih med žitnimi kitami, se vzpenja po skalovju, pokuka v nežni klobuček drobne cvetke,

se dvigne pod nebo, se v drznih lokih visoko nad zardelo zemljo, ki vanjo diha sonce svoje poljube, kosa s ponosnim orlom, kraljev višav.

Oblaki zakrijejo smejoči se nebesni obraz s temno težko zaveso. Kar se prikazuje blisk nad oblaki. Zdi se, ga je švistnil ognjen bič po temnem obrazu. Iz daljave

se zasliši glas strašnega Gospodarja naših usod. Kakor nepopisna povodenj je ta glas. Zdi se, da ruši pred sabo ogromne gorske sklade, meče morja iz svojih ležišč; strašen glas je, ki spominja na pogodbo človeka z Bogom na gori Sinaj. Kakor da ti je nekdo segel z ledeno roko do srca, se strese duša, ko čuje besede, ki jih govori že tisoče let Bog v teh urah: »Veruj v enega Boga!« ...

In nas strese mraz, ko slišimo te besede, ker klečimo pred Zlatim teletom kakor Izraelci. Taki smo, da bi imeli kmalu vse drugo za boga kot Njega, ki nas je ustvaril in odrešil. Tedaj se dvignemo, vržemo na ogenj posvečenih šib in si mislimo, da smo potolažili Gospodovo jezo in se zopet vrnemo častit Zlato tele. Z vsem mogočim ga častimo; ne pokladamo predenj zlata, saj ga nimamo; vsega se mu damo: z jezikom ga slavimo, z rokami mu gradimo svetišča, z razumom skušamo poraziti Boga, ga vreči iz večnega prestola in postaviti nanj Zlato tele, vsak po svoji zamisli.

Kristus je dejal: »Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jaz med njimi!« Mi se zbiramo v cele gručice, govorimo o vsem, debatiramo, kolnemo; besede, ki pomenijo Boga, ne izrečemo, ker nas je strah, bojimo se, »kaj bodo ljudje rekli.« Tako smo se že predali Zlatemu teletu, da nas je sram priznati Boga pred družbo. Vsak posmeh, tudi iz lica podleža, ki ga obsojamo, zadostuje, da zatajimo Boga pred ljudmi. Gorje nam, kadar se bodo izpolnile Kristusove besede: »Kdor bo Мене zatajil pred ljudmi, tega bom tudi Jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih!«

Zavil sem v tesno ulico, stopil pred široko cesto, sprehajal sem se po parku in opazoval ljudi. Tihi in zamišljeni so bili, veseli in nasmejani, kakor je pač na cesti. Srečeval sem znance in neznance. Zvonilo je poldan. Kakor da ni nič, so šli naprej. Nihče se ni odkril, nihče ni molil, nihče se ni priznal za kristjana. Videl sem študente, ki jih o počitnicah vidim pogosto pri maši in pri zakramentih; tudi ti niso pokazali svojega katolištva. Ostali so pokriti, kakor da je v mestu drugi Bog kakor na deželi. Ne vem, ali je to samo boječnost ali pa tisti znani: »Saj me nihče ne pozna, doma je drugače!«

Stopil sem v obednico Ljudske kuhinje. Bila je še prazna. Sedel sem na stol in čakal. Prihajali so: srednješolci, akademi-

ki, delavci, obrtniki, itd. Zasedli so svoje prostore. Strežnice so nosile na mizo. Urno so se sukale med mizami in prinašale, kar je kdo želel. S pohlepnimi očmi so se sklonile glave nad krozniki — redki so bili, ki so se pokrižali; drugi pa, tudi taki; ki znajo tako lepo govoriti o katolištvu in njegovem poslanstvu, se niso spomnili na Tistega, od katerega je vse, kar imamo, ampak so se kakor pujski lotili svojih korit. Razlagam si: Doma sediš med domačimi, mati ali oče moli naprej, potem vendar ni težko odgovarjati. Tukaj si pa čisto med tujci in se bojiš, kaj bo rekel ta na levisi, kaj drugi na desnici.

Smešno majhni so se mi zdeli takrat tisti, ki se boje vsakega smehljava iz ust tovariša, ki pa bi morda takoj prenehal, če bi pokazali malo več močatosti. Pred ljudmi imeti strah, se mi zdi otročje. Ta strah je samo znak nesamostojnosti in nezrelosti. V tem fantje, nas dekleta posekajo, vsaj tista, ki se zbirajo pod katoliškimi prapori. Kje, fantje, je naš ponos? Se homo res dali povsod premagati? Mi, ki hrepenimo po višjih vzorih, se ustrašimo posmeha nezrelega paglavca, ki v svoji omejenosti veruje tistim, ki se šopirijo, češ, saj so neki filozofi odkrili, da Boga ni. Bog je, saj se nam javlja v svojih velikih delih, tudi v močeh narave nam spričuje svoj obstoj in svoje popolno in neomejeno gospodarstvo. In če to verujemo in priznamo, bodimo dosledni! Bodimo borci, toda ne samo z jezikom. Z dejanji pokažimo, kar nam govori srce. Mladi smo in močni. Dvignimo se, dvignimo zastavo naših načel, da bo videl svet, da iz krvavih tal raste nov rod. Pogum je zrcalo fantov!

Za konec še dogodek, ki se je dogodil lani na Srednji tehnični šoli v Ljubljani.

Bilo je na poslovnem večeru po maturi. Zbrani so bili študentje in profesorji. Sedli so k pogrtnjenim mizam. Študentje so se spravili na jelo kot običajno. Mlad fant je napravil križ. Tovariši so se posmehovali. Vpraša, čemu se smeje. Povedo, da zaradi križa. Fant jih mirno vpraša, če so katoličani. Da so, odgovore. Tedaj reče, naj se smejejo sebi, ker so tako pozabljeni, da ne vedo, kaj je njihova dolžnost. Fantje so imeli dovolj.

Dvignil se je tedaj direktor zavoda in dejal odločnemu fantu: »Do sedaj sem te imel rad, od sedaj te cenim zelo visoko!« in mu je krepko stisnil desnico.

Fantje, to je značaj, takih rabi naš čas! Bog živi!

MED SLOVENSKIMI FANTI

DOL. LOGATEC

Lansko zimo smo pri nas ustanovili fantovski odsek, kateri se prav lepo razvija. Sestanki, ki smo jih imeli vsak teden in pri katerih je sodelovala večina fantov, bodisi s predavanji ali deklamacijami, so bili precej živahni. Vsakih štirinajst dni smo imeli govornika iz Ljubljane. Na teh sestankih smo obravnavali razne reči, kakor: o socialnem vprašanju, komunizmu, zgodovini slovenskega jezika, o naši vasi, o tisku in drugo. Poleg sestankov smo gojili telovadbo, in sicer dvakrat na teden. Pozimi smo vadili redovne vaje, poleti pa smo začeli s prostimi. Tabora v Celju se je udeležilo 11 fantov. 22. avgusta smo skupaj z ostalimi odseki vrhniške dekanije priredili krasno uspel tabor, na katerem je nastopilo čez 500 telovadcev. Pokroviteljstvo tabora sta blagovolila prevzeti prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman in naš voditelj, notranji minister dr. Anton Korošec, ki sta se tudi osebno udeležila nastopa. Na orodju sta nastopila tudi br. Kermavner in br. Varšek. V dopoldanskem sprevedu je bilo 162 narodnih noš, 46 fantovskih krojev, ter 11 zastav. Tabor, katerega smo priredili, je bil kakor mogočen kres, na katerem smo javno manifestirali naše katoliško prepričanje.

Tudi letos smo že pričeli s sestanki, ter se pridno pripravljamo na akademijo, katera bo 8. decembra in bodo sodelovali tudi mladci na njej. — Bog živi;

Niko.

NAKLO

† Franceljnu Ahačiču v spomin!

Komaj se je naš fantovski odsek osnoval, že je smrt posegla v naše vrste. 1. oktobra, na prvi petek, nas je zapustil naš dragi brat, zvest in delaven član Francelj Ahačič. Komaj 19 let mu je bilo, pa se je že moral posloviti za vedno od dragih domačih, Prosvetnega društva in od njemu tako dragega fantovskega odseka. Ze več let je junaško in prikrito prenašal hudo bolezen, bolan se je redno udeleževal fantovskih sestankov lansko zimo, letošnjo pomlad pa je moral ostati v postelji. Pa tudi tu si ni dal miru. Vedno nas je spraševal o delu fantovskega odseka. Tudi »Kres« je redno prihajal k njemu in do zadnje vrstice ga je vedno prebral. Kar pozabil je, da je težko bolan.

Francelj je bil fant, ki smo ga imeli vsi radi. Tih in skromen je bil v družbi, fantovsko korajžen in vesel, a zmeraj do meje. Svojo bolezen in bolečine je prenašal potrpežljivo, nikoli se ni pritoževal. Če smo ga sočutno vpraševali: »Francelj, kako je?« se je malo nasmehnil, zamahnil z roko in rekel: »Bo že!«

† Franc Ahačič

Kakor v življenju, tako je tudi na mrtvaškem odru ohranil smehljaj na ustnicah. Še mrtvemu je odsevala z obraza prava fantovska veselost in nepokvarjenost. Njegov pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil pri vseh. Zlasti lep je bil pogled na veliko število fantov, ki so ga spremljali na njegov zadnji dom. Predsednik fantovskega odseka se je ob odprtem grobu poslovil od njega z globokim govorom; še enkrat se mu je zahvalil za vsa dobra dela, ki jih je izvršil med nami.

Dragi Francelj! Ni Te več med nami. Volja Najvišjega je bila, da Te je poklical k sebi. Kako bridko nam je bilo tiste dni, ko smo se zbirali ob Tvojem mrtvaškem odru. Nemirno so vztrepetavale sveče in tragika mladega umiranja nam je še tesneje stisnila srce. Kako hudo nam je bilo takrat, ko smo Ti fantje zadnji večer Tvojega bivanja v domači hiši zapeli v slovo nekaj pesmi. Velika je bila bolest v naših dušah, ko smo Te nesli v Tvoj zadnji dom in so zamolklo zadonele kepe prsti na Tvoji krsti. Počivaš v slovenski zemlji, ki si jo tako zelo ljubil. Težko nam je, ko Te ni več med nami, tolaži pa nas sladko upanje, da uživaš pri Njem, ki Ti je v življenju kazal pot, veselje večne pomladi. Nasvidenje!

nosti je izviralala njegova popolna izročitev samega sebe misijonskemu delu in trdno sem prepričan, da bo njegova molitev tudi drugim izprosila tako mišljenje, da bodo vstopali v naše vrste, ki jih je razredčila izguba dveh misijonskih zdravnikov in njega, našega pilota. — Večkrat mi uhajajo misli čez deželo Južne Afrike, tja k Indijskemu oceanu. Na njegovi obali namreč počiva na pokopališču East - Londona truplo misijonskega pilota Hansa Martija in čaka dneva, ko ga bomo prenesli na našo postojanko v Aliwal-Northu, da ga bomo pokopali med našimi vrstami, ki jim pripada, on, misijonar med misijonarji. «

A. S.

Prvi shod katoliških fantov v Indokini.

Lanski praznik Kristusa Kralja je bil za katoličanstvo v Zadnji Indiji zelo pomemben dan. Ta dan so se namreč prvokrat zbrali v mestu Nam-Dinh katoliški fantje iz vseh krajev Kočinčine, Anama in Tonkina — vse to so francoske kolonije v Zadnji Indiji —, da so skupno izpovedali svojo vero. Prvič je bilo tukaj zbranih okoli 5000 zastopnikov raznih stanov: kmečki fantje, mladi obrtniki, trgovci, dijaki, inženirji, zdravniki in drugi inteligenti, to pa v deželi, kjer so stanovske razlike še zelo velike. Zato je ta dogodek tem bolj pomemben, ker so ta dan javno pokazali svoje bratstvo v Kristusu, ki je poganstvu okoli njih tako zelo tuje.

Ta kongres pa je bil toliko pomembnejši, ker se je pobožnost vršila vprav na mestu, kjer je pred 60 leti več kot 10.000 mučencev prešlo kri za Kristusa Kralja. Na tem polju mučencev je sedaj stal mogočen zasilen oltar, kjer je daroval msgr. Chaizu, škof iz Hanoia slovesno mašo, pri kateri so bili poleg številne duhovščine navzočni tudi trije škofje in okoli 20.000 vernikov. Škof se je v govoru, s katerim je izpred oltarja nagovoril zbrane fante, spomnil mučencev, ki so na tem polju izpričali Kristusu svojo zvestobo, proslavljal je Kristusa Kralja in poudaril važnost tega kongresa.

Vsakogar pa je ganil trenutek, ko so vsi navzoči fantje prešli obhajilo. Ta prizor, ko so vrste mladih Kristusovih borcev sredi zorečega riževga polja prejemale svojega Kralja in Gospoda, je bil zares lep. Celu uro je trajalo, preden je vsa množica, ki se je hotela nasititi s Kruhom življenja, prišla na vrsto.

Po končani slovesnosti so se vsi zbrali k skupnemu zborovanju, nato pa so se zbrala k zborovanju zastopstva raznih stanov. Pri tem zborovanju so prišla na vrsto zlasti temeljna načela katoliške akcije in način, kako naj katoliška inteligenca pomaga ostali mladini, ki v tem času še nima močne idejne usmerjenosti. Sprejet je bil sklep, da se v vseh važnejših mestih ustanove katoliški dijaški krožki. Delavska mladina pa je zahtevala, naj se takoj začne anamski žosistični pokret, da bodo vsi delavci združeni lahko na krščanski način uveljavili svoje pravice, kadar bo treba.

Popoldne pa se je vršila slovesna procesija

z Najsvetejšim, ki je končala šele v mraku, ko je škof dal zadnji blagoslov z Najsvetejšim. Po blagoslovu pa so vsi navzoči še enkrat glasno izpovedali svojo vero in obljubili Kristusu zvestobo. Potem pa so se polni navdušenja za osvojevalno delo začeli razhajati.

To je bil dan, ki ga udeleženci gotovo ne bodo kmalu pozabili. Tudi nas mora tak pojav živega katoliškega življenja v fantovskih vrstah razveseliti, če le malo katoliško mislimo in čutimo. Tem bolj pa nas mora razveseliti zato, ker se je ta skupni nastop katoliških fantov izvedel v Indokini, kjer katoličani tvorijo le male otočke v morju poganstva in je zato treba za tak nastop večje žrtve, a rodi tudi toliko lepše sadove.

A. S.

25 letnica KA v Tong Ka Du.

(Šanghaj) — Lo Pa Hong, ki ni znan samo Kitajski, ampak tudi zapadu, je že kot mlad mož pred 25 leti razvijal svoje apostolsko delovanje. Že leta 1904 je poučeval reveže katekizem. — 1911 je zbral malo družbo katoličanov, ki naj bi se pod geslom: Trpeti in poslušati! posvetila delu za KA. Strogi predpisi potrjeni od Mons. Parisa S. J. so predpisovali članom neke vrste triletni noviciat, poleg tega vsak dan premišljevanje, izpraševanje vesti in duhovno branje. 90 mož in 30 žen se je odločilo za to življenje. Vsako soboto zahteva predsednik račun od sočlanov: če in kako so skrbeli za sočlane, poučevali katekizem, obiskovali jetnike.

Enkrat na leto delajo laični apostoli petdnevne duhovne vaje in vsakega pol leta imajo zborovanje

Delo se deli v samozobraževanje, karitativno delovanje in poučevanje. Rezultati so občudovanja vredni. — Tako šteje mesto Čekjang, ki je pred desetimi leti imelo komaj enega katoličana, danes 1500 kat. V 25 krajih beležijo kot uspeh stalnega obiskovanja letno povprečno 10.000 krstov. Poplavljenecem iz šangtungja, ki so jim v nesrečnem letu 1935 pomagali, so mogli podeliti 10.000 krstov. S šolo dospejo tudi do višjih razredov. Poleg srednje šole je KA v Tong Ka Du-ju odprla tudi obrtno šolo, ki stoji na vzhodni strani šanghaja in je določena za 1000 deklic. Obsega umetno ročno delo, gospodinjstvo in pouk za nego bolnikov.

Trenutno preskrbuje dnevno 120 redovnikov, skrbi za 6000 revežev, katerih 3200 se nahaja v bolnici svetega Jožefa (delo Lo Pa Honga).

Lo Pa Hong je znal navdušiti celo vrsto evropskih industrijalcev in bogatih poganov za svoje podjetje. Že sedmerim od njih je mogel podeliti v smrtni uri sveti krst.

Praznik Razglašanja 1937 pomeni spomenik v zgodovini apostolskega delovanja v Tong Ka Du-ju. — S polno pravico se je obhajala pod predsedstvom ap. del. Zanina ta 25 letnica. — Saj presega žetev 300.000 krstov in kdo ve koliko milijonov dolarjev, ki so bili razdeljeni v pomoč Kristusovim revežem.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z neom. z. - Ljubljana, Miklošičeva o. 6.,
v lastni palači,

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%, proti odpovedi 5%

Domača slovenska zavarovalnica je **VZAJEMNA ZAVAROVALNICA**

v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

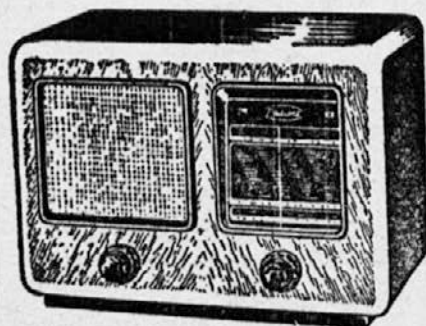
Telefon 25-21 in 25.22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Slo-
veniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

APARATI
ZNAMKE

so bili zmeraj vodilni. — Tipe za leto 1938
pa prekašajo vse, kar je dosedaj prinesla
radijska tehnika. — Zahtevajte takoj prospekt
št. 38 M od glavnega zastopništva.

»RADIO«

reg. zadruga z o. z.

MIKLOŠIČEVA C. 7 — Telefon 3190